

İçindekiler

Bir Gün Gelecek
Abdullah DEMİRCİOĞLU / 2

Aşk, Devrim Ve Küresel Sermaye
Ensar GÖK / 14

Şimdi Kuşa Benzedi
Serkan ZEYBEKER / 34

Toplanmak İçin Dağılmak Lazım
Yalçın ALBAYRAK / 42

Bir Gün Gelecek
Abdullah DEMİRCİOĞLU / 2

Hiçbir Şeyi Sünnet'e Tercih Etmediler
Aynur ÜRALER / 4

Allah'ı Zikretmenin Fazileti
Mizan / 8

Gülmek Bir Nimet
Ayşe Demircioğlu / 10

Mü'min Eşini İncitmez
Doç. Dr. Durak PUSMAZ / 12

Aşk, Devrim Ve Küresel Sermaye
Ensar GÖK / 14

Hangi Günah Sebebiyle İmanın Kaybolmasından Korkulur
Zakir / 16

Divân-ı Kebîr'den - Peygamber Efendimize(sav) Hitap
Mevlana (ks) / 17

Teveşül
Harun ALKAN / 18

Nasihatim Var
Zülcenâheyn / 21

İnsan Olmam Neyi Gerekir
Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir Macit / 22

Kitâbu'z-Zikr
Editörden / 24

Hz. Peygamber(sav), Barış ve Savaş
İbrahim Sarıçam / 26

Ankâzâde Köstendili Halil Efendi'nin, Tüti İhsan Efendi'ye 20. Mektubu / 30

İstemem
Fatih Sultan Mehmet HAN / 33

Şimdi Kuşa Benzedi
Serkan ZEYBEKER / 34

Ey Ahâlî, Rûkû ve Secdelerimizle Hakk'a Meylimizi Artıralım
Yusuf SELİM / 36

Mevlid-i Şerif (Vesiletü'n-Necât)
Tufan ATMACA / 38

İlham Bilgi Kaynağı mıdır?
Mizan / 40

Toplanmak İçin Dağılmak Lazım
Yalçın ALBAYRAK / 42

Zikir, İbadet ve Taatin Özüdür, İliğidir
Zülcenâheyn / 44

Mest Kim Huşyâr Kim?
Edebalı KARABIYIK / 46

Tasdik ve İnkâr Bakımından İnsanlar
Ömer NESEFİ / 47

Kudüs Davası Sahipsiz Değildir
Editörden / 48

YayınTürü: Yaygın Süreli • **bilgi@muridan.com/www.zuhurdergisi.com** • **Sahibi:** YediKubbeSufiGençlikEğitim, Kültür ve Yardımlaşma Derneği • **Yazı İşleri Müdürü:** Dr. Yunus AKYÜREK • **Grafik Tasarım:** Yalçın ALBAYRAK • **Temsilcilikler:** İstanbul 5334747026 Eskişehir 5353134347 / Bursa 0537 787 58 48 / Kayseri: 5444600030 / Belçika :0032488808541 • **Baskı:** Erkam Yayın San. ve Tic. A.Ş

BİR GÜN GELECEK

Abdullah DEMİRCİOĞLU

Bu yazımız da günden güne azgınlaşan insanlar hakkında olsun.

Kıyametin cuma günü kopacak olduğunu haber verirken Cebrail (a.s) ile Rasûlullâh (s.a.s) arasında şöyle bir konuşma geçmişti.

Cibril (a.s), rivayet olunduğuna göre Rasûlullâh'a (s.a.s) gelince, yanında bir ayna bulunuyordu. Kendisine ayna ve üzerindeki büyükçe bir nokta halindeki kabartının ne olduğu sorulmuştu. O da cevaben, aynanın cuma günü olduğu, siyah noktanın da işlenin günahlar sebebiyle olduğunu beyanla, **'günahlar işlendikçe bu nokta büyüyecek ve tamamını kuşattığı zamanda kıyamet kopacaktır'** diye buyrulmuştur.

Bugün insanlık arkalarına bakmadan günahlara süratle koşuyor. Semavî ve arazi

afetlere -ki bunlar birer ikazdan ibarettir- kimse aldırıyor. Şu kısacık dünya hayatını ebedi olan ahiret hayatına tercih ediyor.

Ne kadar yazık!

Ayetlerde ve hadislerde geçmiş milletlerin helak oluşlarından haber verilmiştir. İşte Lût peygamber (a.s) kavminden kendisine bir tek kişi bile iman etmemişti. Hatta en yakını olan hanımı bile. Helak oluşlarına ait yapılan günah malum. Helak oluşlarını anlatan geniş malumatı muhtelif kitaplarda bulabiliriz.

Birçok peygamber hakkında Kur'ân-ı Kerim'de kısa ve öz bilgiler verilmiştir.

Hz. Musa (a.s) kavmiyle çok uğraşmıştır. Enbiyâ sûresinde diğer surelerin hiç birinde olmadığı kadarıyla, yaklaşık 17

peygamberden bahsolunurken; **“Hani o babasına ve kavmine: ‘Şu ibadet edip durduğunuz heykeller nedir?’ demişti. Dediler ki: ‘Biz babalarımızı onlara ibadet ederken bulduk.”** (Enbiyâ, 52-53) İşte körü körüne putlara tapmanın sebebi buymuş! Babalarını, atalarını taklit ediyorlar. Ve Hz. İbrahim’in (a.s) ölünceye kadar mücadelesi **“Onu (İbrahim’i) ve Lut’u** âlemler için mübarek kıldığımız **yere hicret ettirerek kurtardık.”** (Enbiyâ, 71) Tefsircilere göre hicret ettirilen yer Şam ve Filistin bölgesidir. İbrahim’e (a.s) İshak’ı (a.s) ve torun olarak da Yakub’u (a.s) vermiştir. Derken Nuh (a.s) ve diğerleri... (salavâtullâhi aleyhim ecma’ın)

Onların hayatlarına bakıldığında hepsinin büyük bir mücadele verdikleri görülmektedir. Onların yükleri ağır ve imtihanları da çok ağırdı.

Din kisvesi adı altında ne olduğu belli olmayanların Kur’ânı, hadisleri inkâr edişlerine şaşılmalıdır. Onların hidayetten nasipleri yoktur. Kıyametin kopuşu ile ilgili ayetler ve hadisler ve özellikle hadislerle alâmetlerin neler olacağı ortada iken topyekûn bunları inkâr etmek ancak yapanlarını dinden çıkarır, kâfir yapar.

Akşam kâfir sabah müslüman, akşam mümin sabaha kâfir olarak, bukalemun gibi renk değiştirenler dinlerini dünya metana satıyorlar. Kıyamet günü için Rasûlullâh (s.a.s) buyuruyor:

“On işaret görülmedikten sonra kıyamet kopmaz; güneşin batıdan doğuşu, duhân,

dâbbe, ye’cûc ve me’cûcün çıkışı, Meryem oğlu İsmâ’nın **gelişi, Deccâl ve doğuda batıda ve bir de cezîretu’l-Arab’ta olmak üzere üç yerin yere batışı.”** Ve bir de insanları önüne katıp sürükleyen, Aden’in tam merkezinden çıkacak bir ateş ki, bu ateş halkı mahşere kadar sürükleyecektir. Öyle ki bu ateş onlar nerede gecelerlerse orada, gündüzlerlerse orada kendilerini takip edecektir. (Muhtasar Tefsir-i İbn-i Kesir, thk. Muhammed Ali es-Sabûni, cilt 3, sayfa 300, Beyrut 1981)

Akıl etmiyorlar mı?

“On işaret görülmedikten sonra kıyamet kopmaz; güneşin batıdan doğuşu, duhân, dâbbe, ye’cûc ve me’cûcün çıkışı, Meryem oğlu İsmâ’nın gelişi, Deccâl ve doğuda batıda ve bir de cezîretu’l-Arab’ta olmak üzere üç yerin yere batışı.”

Hadis-i Şerif

En iyi bir edebiyatçı olsa bile, istikbalde olacak bir olayı nasıl düşünüp yazabilir! Bu mümkün mü?

Bunlar ancak ve ancak vahye dayalı olan bir peygamberin sözleridir, hadis-i şeriflerdir. Bu hadislerin ravileri de; **“Men kezebe”** hadisinin ne manaya geldiğini gayet iyi biliyorlardı.

“Benim söylemediğimi, bana, söyledi diye yalan söyleyenler... CEHENNEMDEKİ YERİNİ HAZIRLASINLAR!” (Buhârî,

İlim/38)

Peki, o halde söylediklerini inkâr edenler, kabul etmeyenler?

O’na (s.a.s) tabi olmayı, O’nu (s.a.s) sevmeyi, itaat etmeyi kabul etmeyenler?

Onlar da, dünden, bir an önce hazırlıklı olsunlar...

Vesselam.

HİÇBİR ŞEYİ SUNNETE TERCİH ETMEDİLER

Doç. Dr. Aynur URALER

Sahâbilerin, sünnete bakışlarının tabii sonuçlarından ve bağlılıklarının alametlerinden biri, sünneti her şeyden üstün tutup, hiçbir şeyi ona eşdeğer (muadil) bulmamaları ve tercih etmemeleridir. Biz buna alternatifsizlik de diyebiliriz. Sahâbilerin, sünnete bu yaklaşım ve bakışları, aslında Kur'ân-ı Kerim ve bizzat sünnetten kaynaklanmaktadır. Mesela, bir ayette Allah Teâlâ (c.c) şöyle buyurmuştur:

“Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükmü, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar.”

(Nisâ, 4/65) Ayrıca Hz. Peygamberin (s.a.s) hükmünü tam manasıyla kabullenmenin iman şartı olarak belirlenmesi, meselenin önemini ve ciddiyetini göstermektedir. Nitekim başka bir ayette:

“Allah ve Rasûlü bir konuda hüküm verdiği zaman, inanmış erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı

yoktur. Her kim Allah ve Rasûlü' ne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.”

(Ahzâb, 33/36) buyrulmaktadır.

Mü'minlerin sünnete, hangi gözle bakmasını isteyen bu ayetler yanında Hz. Peygamber'in (s.a.s) mü'minlere bakışı ve onlarda bulunması gerekli duygu ve uygulama ilişkisini belirleyen ayetin de yer aldığı şu hadise işaret etmek yerinde olur. Hz. Peygamber (s.a.s):

“Ben, mü'minlere dünya ve ahiret işlerinde kendilerinden (nefislerinden) daha yakınım” buyurduktan sonra **“isterseniz 'Peygamber, mü'minlere kendi öz canından daha yakındır' (Ahzâb, 33/6)**

ayetini okuyun.” (Ahmed b. Hanbel, II, 290, 318, 334-335; Buhârî, Kefâlet 5; İstikrâz 11; Tefsîr 33/1; Müslim, Ferâiz 16; Ebû Dâvûd, Ferâiz 8) diyerek ayetle istişhad etmiştir. Bütün bunlar Kitâb'ın ve Rasûlullah'ın (s.a.s) sünnetinin mü'minler için kendi düşünce, istek ve hatta bilgilerinin önünde bir konuma sahip olması lazım geldiğini göstermektedir.

Hız. Ömer (r.a), bir Yahudi'den Tevrat'tan bazı bölümler dinlemiş, onları beğenmiş bunun üzerine o Yahudi onları yazıp Hız. Ömer'e (r.a) vermiş o da Hız. Peygamber'e (s.a.s) gelip yazılanları okuduğunda Hız. Peygamber'in (s.a.s) yüz ifadesi değişmiş ve:

“Şaşırđınız mı? Ömer! Yemin olsun ki ben size kusursuz bir din getirdim. Ehl-i kitaba bir şey sormayın, kendileri sapmışken sizi hidayete erdiremezler, onlara sorarsanız ya bir batılı tasdik eder ya da bir hakkı yalanlarsınız. Musa hayatta olsaydı, bana tabi olmaktan başkası ona helal olmazdı. Musa aranızda olsa beni bırakıp ona tabi olsanız dalalete düşersiniz. Siz ümmetlerden benim payıma düşersiniz, ben de Nebilerden sizin payınızdır.” buyurmuştur. (Abdurrezzâk, Musannef, IV, 113, 114; X 313-314; XI, 111; Ahmed b. Hanbel III, 387, 338, 471; IV, 266; Dârimî, Mukaddime 39. Bu uyarıdan, İslâm'ı, gayr-ı Müslimlerin yorumlarıyla öğrenmeyi yeğleyenlerin, İslâm bilginlerinden çok müsteşriklerin yorumlarına itibar edenlerin nasıl bir tehlike ile karşı karşıya oldukları ve ne tür bir yanlış içinde buldukları anlaşılmalıdır.) Hadisin bir rivayetinde Hız. Ömer'e (r.a),

“Ben, öncü, hükümleri açıklayıcı (fatih) ve sonuncu olarak gönderildim, bana cevâmiu'l-kelim ve onun açıklaması (fevâti) verildi, söz benim için özleştirildi, müşrikler, aşırı gidenler sizi helak etmesin” buyurmuştur. (Abdurrezzâk, Musannef, IV, 113; XI, 111)

Aynı durum bir daha yaşanmıştır, bir kimse Hız. Peygamber'e (s.a.s) kürek kemiğine yazılmış bazı yazılar getirdiğinde o,

“Bir topluma peygamberlerinin getirdiklerini terk edip kendi peygamberlerinden başkası bir peygamberin veya kendi kitaplarından başka bir kitabın getirmiş olduğu şeylere yönelmeleri sapıklık olarak yeter” buyurmuş, bu olay üzerine **“Sana indirdiğimiz o kitap kendilerine kâfi gelmedi mi?”** (Ankebût, 29/51) âyeti nâzil olmuştur. (Dârimî, Mukaddime 42)

Görüldüğü gibi Hız. Peygamber (s.a.s) bu ilk müslümanların İslâm dışında başka hiçbir dinle ilgilenmelerini istememiştir. Ebu Râfi de Hız. Peygamber'in kimler için kurban kestğini rivayet ettikten sonra bu konuya **“Rasûlullah (s.a.s) bize yeter”** diyerek (Ahmed b. Hanbel, VI, 8) gayet manidar bir şekilde dikkat çekmiştir.

Hız. Peygamber, konunun önemine binaen Müslüman olmaya gelenlerden **“Varlıkta, yoklukta (kolaylıkta ve zorlukta) sevinçli, kederli (tasa ve kıvançta) durumlarda ve dünya işlerinin kendisine tercih edildiği zamanlarda bile kendisini dinleyip itaat etmek”** üzere biat alırdı. (Ahmed b. Hanbel V, 314; Buhârî, Buyu' 68; Fiten 2; Ahkâm 43; Müslim, İmâre 35, 41, 42) Böylece yukarıda geçen ilk ayette olduğu gibi Hız. Peygamber (s.a.s) de hiçbir durumda, hiçbir şeyin sünnete tercih olunmayacağı şartını, iman gereği olarak belirlemiştir.

Hız. Peygamber'in (s.a.s) dine, peygamberliğine alternatif olacak durumlardaki tepkisinden gerekli dersi alan sahâbiler, aynı titizliği sürdürmüşlerdir. İbn

Abbas, "Kur'ân varken ehl-i kitaba nasıl soru sorarsınız?" demiştir. (Abbdurrezzâk, Musannef, X, 314; XI, 110) İmrân b. Husayn "**Hayâ ancak hayır getirir**" hadisini rivayet ederken Buşeyr b. Ka'b, hikmet kitaplarında geçen hayâ ile ilgili sözleri sıralamaya başlayınca İmrân, hadisi tekrar etmiş, Buşeyr de aynı sözleri tekrar etmiş. Bunun üzerine İmrân gözlerine kadar kızarak "*Ben sana Rasûlullah'tan (s.a.s) bahsediyorum, sen ise sahîfeden anlatıyorsun*" demiş, çevresindekilerin Buşeyr'in niyetinin kötü olmadığını birkaç kez tekrar etmeleri üzerine sakinleşmiştir.

(Buhârî, Edeb 77; Müslim, İmân 60, 61; Ebû Dâvûd, Edeb 6)

Bir başka hadis ise hangi alanda olursa olsun sünnetin zâyî edilmemesi gerektiğini ve herhangi bir şeyin ona eşdeğer olmadığını, en zor şartlarda dahi sünnete ait uygulamanın yerine getirilmesi gerektiğini gösterir. "**Sizi atlılar kovalasa bile yine de sabah namazının (sünnetini) bırakmayın.**"

(Ahmed b. Hanbel II, 405; Ebû Dâvûd, Salât 3) Hadiste, öncelikle sabah namazının sünnetinin değerini belirtmekle birlikte, onun da Hz. Peygamber'in (s.a.s) sünnetiyle tesbit edilmiş bir ibadet olduğu dikkate alınca Rasûlullah (s.a.s) tarafından belirlenmiş her dinî uygulamanın en zor şartlarda bile korunması gerektiği sonucu çıkmaktadır.

Hz. Peygamber'in (s.a.s) ikaz ve hassasiyetinin şahitleri olan sahâbîler, ona olan teslimiyetleri sebebiyle canları pahasına da olsa sünnete hiçbir şeyi tercih etmezlerdi. Hz. Osman (r.a), evi isyancılar tarafından muhasara edilince, Hz. Peygamber'in (s.a.s) bir zamanlar kendisine "**Belki Allah sana (hilâfet) gömleği giydirecektir. Şayet senden o gömleği çıkarmanı isterlerse, onlar için o gömleği çıkartma!**" buyurduğu için "*Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bana bir vasiyette bulundu, ben buna*

katlanacağım" demiş, (Tirmizî, Menâkıb 18) canı pahasına halifelik görevinden ayrılmamıştır.

Sahâbîler, Kitâb ve Sünnet'i ölçü aldıkları ve düşünce yapıları bunun üzerine kurulu olduğu için sünneti itirâzsız kabul ederler, tartışmasına girmedikleri gibi tartışılmasına da tahammül edemezlerdi. Medine'de çok güzel ve pek verimli bir bostanı olan Ebû Talha sadaka ayeti (Âl-i İmrân, 3/92) inince Hz. Peygamber'e gidip Allah için o bahçenin tamamını tasadduk etmek isteğini bildirmiş ve Rasûlullah'ın (s.a.s) teklif ettiği şekli hiç itirazsız ve tereddütsüz kabul

etmiştir. (Bk. Ahmed b. Hanbel III, 141, 356; Dârîmî, Zekât 23; Buhârî, Zekât 44; Vesâyâ 10, 17, 26; Vekâlet 15; Tefsîr 3/5; Eşribe 13; Müslim, Zekât 43)

Sahâbîlerin, sünnet karşısında görüşlerinden t e r e d d ü t s ü z c e vazgeçtiklerine dair birçok misal bulunmaktadır. Onlar, sünnet karşısında görüş (re'y) belirtmeyi asla uygun bulmamışlardır. Bir kimse İbn Ömer'e Hacer-i Esved'i istilâmı sormuş, o da Hz. Peygamber'i (s.a.s) onu istilâm ederken ve öperken gördüğünü söylemiştir. O kişi "*İzdihâm varsa ne dersin?*" deyince, İbn Ömer "*Ne dersini Yemen'de söyle. Ben*

Rasûlullah'ı (s.a.s) onu istilâm eder ve öperken gördüm" demiştir. (Ahmed b. Hanbel II, 108; Buhârî, Hâc 60; Müslim, Hâc 246) Bu olay -haklı olarak- aynı zamanda bir sünnetin, başka bir sünnet yoksa hârec/zorluk sebebiyle düşmeyeceği ve hadise muaraza edilmeyeceği, hadis varken görüş belirtmenin yanlış olduğu şeklinde yorumlanmıştır. (Muhammed b. Muhammed, Dirâsâtu'l-Hebîb, s. 84)

İbn Ömer, Rasûlullah'ın (s.a.s) "**Gece namazı ikişer ikişer kılınır, vitr de bir rek'attır**" hadisini rivayet ederken benzer bir soruya muhatap olmuş, Ebû Miclez'in "*Eğer uykudan uyanamazsam, uyuyup kalırsam, ne yapayım?*" sorusuna, "*Vitri, şu yıldızın görünme vaktinde kıl*" dedikten sonra hadisi aynen tekrarlamak suretiyle

"Allah ve Rasûlü bir konuda hüküm verdiği zaman, inanmış erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allah ve Rasûlü'ne karşı gelirse apaçık bir sapıklığa düşmüş olur."

(Ahzâb, 33/36)

cevap vermiştir. (İbnMâce, İkâme 16)

Câbir b. Abdullah'a da gusl abdestinde kullanılacak suyun miktarını sorduklarında Câbir bir sa' suyun yeteceğini söylemiştir. Orada bulunanlardan biri, sünnetin belirlediği miktarı az bularak "Bana bu kadar su yetmez" deyince Câbir b. Abdullah "Saçı, senden daha gür, kendisi de senden daha hayırlı olan zâta bu kadar su yetiyordu" (Ahmed b. Hanbel I, 289; Buhârî, Gusl 3) diyerek o kişiyi azarlamıştır. İbn Ömer de bir yolculuk esnasında vitr namazını kılmak için bineğinden inen bir kimseye "Senden hayırlı olan, binek üzerinde vitr kılıyordu" demiştir.

(Abdurrezzâk, Musannef II, 578-579)

Sahâbîlerin, itiraza benzeyen sözler karşısında sünnetin sahibi olan Hz. Peygamber'in (s.a.s) en hayırlı insan olduğunu hatırlatmaları, sünnette olanın da en doğru şekil olduğunu vurgulamak içindir. İbn Abbas'a da secdeler arasında her iki topuk üzerine oturmaktan (ik'a) bahsettiklerinde "O, sünnettir" demiş, meclisinde bulunanlar "Hâlbuki biz onu cefâ olarak görüyoruz" deyince "**Aksine o, Nebînin (sallallahualeyhi ve sellem) sünnetidir**" (Abdurrezzâk, a.g.e. II, 192; Ahmed b. Hanbel I, 313; Müslim, Mesâcid 32; Ebû Dâvûd, Salât 139; Tirmizî, Mevâkî 94. İk'a hakkında geniş bilgi için bk. Nevevî, Minhâc V, 22) sözleriyle Müslümanların, sünnette kusur arama yerine Peygamberlerin sünnetine sahip çıkması gerektiğine kesin bir dille işaret etmiştir.

Sahâbîler, sünneti her şeyden üstün tuttuklarından onun yerine ikâme edilmek istenen hiçbir şeyi asla kabul etmezlerdi. Bu durum halifelerin icraatını tenkide kadar varırdı. Rasûlullah'ın (s.a.s) sünneti hiçbir şeyle değiştirilmezdi. Böyle bir tavır asla devlet başkanına itaatsizlik de saymazlardı. Hem halife hem de sahâbîler aynı değerlere sahip ve bağlı oldukları için birbirlerini anlayışla karşılardı. Mesela, Hz. Ömer (r.a) ölüm döşeginde iken kendisinden sonra kimin halife olacağı meselesi sorulmuş, o da "Rasûlullah (s.a.s) yerine bir halife tayin etmemiştir. Eğer yerime halife tayin edersem ki (bu da caizdir). Çünkü benden hayırlı olan Ebû Bekr, yerine halife tayin etmişti. Eğer tayin etmezsem, benden hayırlı olan Rasûlullah (s.a.s) halife tayin etmedi" demiştir. Orada

bulunan sahâbîler, Ömer'in (r.a) bu tercihini takdirle karşılamışlardır. (Bk. Abdurrezzâk, Musannef V, 449; Ahmed b. Hanbel I, 43-47; Buhârî, Ahkâm 51; Müslim, İmâre 12; Ebû Dâvûd, Harac 8) İbn Ömer, babasının bu karara varışını şöyle izah etmiştir: "Allah'a yemin olsun ki Ömer'in sözleri, Rasûlullah'la (s.a.s) Ebû Bekr'in uygulamalarını hatırlamasından (ve onlara uymasından) başka bir şey değildir. Onun kimseyi Rasûlullah'a (s.a.s) denk tutmayacağını ve yerine kimseyi tayin etmeyeceğini kesinlikle biliyordum." (Ebû Dâvûd, Harac 8)

Temettu' haccının yasaklanması meselesinde temettu' haccının caizliği konusunda fetvâ veren Abdullah b. Ömer'e, babasının onu yasakladığı hatırlatınca o, "Babam onu menetmiş olsa bile Rasûlullah (s.a.s) yapmıştır; babamın emrine mi uyulur, yoksa Rasûlullah'ın (s.a.s) emrine mi?" demiş, (Tirmizî, Hac 12) babasının halife seçimindeki "en üstünü" seçme tavrını o da bu konuda sürdürmüştür. Başka bir sefer hac için ihrama girmişken Ka'be'yi tavafı mekruh sayan bir kişinin görüşleri İbn Ömer'e nakledilmiş ve görüşü sorulmuş. İbn Ömer "(Allah ve Rasûl'e bağlılığında) samimi bir kişi isen Allah'ın (c.c) sünnetiyle Rasûl'ünün (s.a.s) sünnetine tabi olman filanın sünnetine tabi olmandan daha doğrudur" diyerek (Ahmed b. Hanbel, II, 56-57; Müslim, Hac 188) Allah Teâlâ'nın (c.c) sünnetinden de bahsetmek suretiyle meselenin ehemmiyetine dikkat çekmiş ve bu konudaki sünnetin önceliği prensibini tekrarlamıştır.

Sahâbîler, sünnet karşısında maddi kayıplara ehemmiyet vermez, bu konuda çözüm aramazlardı. İbn Ömer, kölesine vurduğu için, kölesinin itirazına rağmen onu azad etmiş, bundan en ufak bir sevap da beklemediğini belirttikten sonra "Rasûlullah'ı (s.a.s) 'Kim yapmadığı bir şey sebebiyle köleye had vurursa veya tokatlarsa bunun kefâreti azad etmektir' buyururken işittim" demiştir. (Abdurrezzâk, Musannef IX, 440-441; Müslim, Eymân 29, 30) Görüldüğü üzere, İbn Ömer, kölenin de arzusu bu olmasına rağmen, onun hizmetinden yararlanabileceği halde sünnet varken alternatif düşünmemiş, sünneti tercih etmiştir.

Bu yazı, Doç. Dr. Aynur URALER'in, Sahabe Uygulaması Olarak Sünnete Bağlılık isimli eserinden alıntıdır.

Allah'ı Zikretmenin Fazileti

Aşkullah

Denizlerdeki Köpükler Kadar Günahın Olsa da...

► Süleyman ÖGE

Rasûlullâh (s.a.s) şöyle buyurdu:

"Bir kimse her gün yüz defa 'Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve 'alâ külli şey'in kadîr' derse, on köle âzâd etmiş kadar sevap kazanır; ona yüz iyilik sevabı yazılır; yüz günahı bağışlanır. Bu zikir o gün akşama kadar o kimsenin şeytandan korunmasını sağlar. Bu zikri ondan daha fazla tekrarlayan kimse dışında hiç kimse daha faziletli bir iş yapmamış olur."

Rasûl-i Ekrem (s.a.s) sözlerine şöyle devam etti:

"Bir kimse günde yüz defa 'Sübhânallâhi ve bi-hamdihî' derse, onun günahları denizköpüğü kadar bile olsa hepsi bağışlanır." (Buhârî, Bed'ü'l-halk/11; Daavât/64, 65; Müslim, Zikir/28)

Bana Bir Zikir Öğret!

Sa'd b. Ebî Vakkâs (r.a) şöyle dedi: Bir bedevî

Rasûlullâh'a (s.a.s) gelerek:

"Bana söyleyeceğim bir zikir öğret!" dedi.

Rasûl-i Ekrem (s.a.s) ona şu zikir okumasını tavsiye etti:

"Lâ ilâhe illallâhü vahdehü lâ şerike leh, Allâhü ekber kebîran ve'l-hamdü lillâhi kesîrâ ve sübhânallâhi Rabbi'l-'âlemîn, velâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-'Azîzi'l-Hakîm / Tek olan Allah'tan (c.c) başka ilâh ve O'nun bir eşi ve benzeri de yoktur. Kudreti ve saltanatıyla Allah (c.c) en büyüktür. Bitip tükenmeyen hamd O'na mahsustur. Âlemlerin Rabbi olan Allah'ı ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih ederim. Günahattan kaçacak güç, ibadet edecek kuvvet ancak Azîz ve Hakîm olan Allah'ın yardımıyla kazanılabilir."

Bedevî:

"Bunlar Rabbim için söyleyeceğim dua ve zikirlerdir. Kendim için ne söylemeliyim?" dedi.

Rasûl-i Ekrem (s.a.s):

“Allâhümmeğfir lî verhamnî vehdinî verzuknî / Allah’ım, beni bağışla, bana merhamet et, rızanı kazandıracak işler yaptır ve bana hayırlı rızık ver, diye söyle” buyurdu. (Müslim, Zikir/33-36)

Seni Gerçekten Seviyorum!

Muâz’dan (r.a) rivayet edildiğine göre Rasûlullâh (s.a.s) onun elinden tuttu ve:

“Muâz! Vallahiseni gerçekten seviyorum” buyurdu. Sonra sözüne şöyle devam etti:

“Muâz! Her namazdan sonra şu duayı mutlaka okumanı tavsiye ediyorum:

Allâhümme e’innî ‘alâ zikrike ve şükrike ve hüsnî ‘ibâdetik / Allah’ım! Seni anıp zikretmek, nimetine şükretmek, sana lâyıf ibadet etmek için bana yardım eyle!” (Ebû Dâvûd, Vitir/26.)

Secdede Çok Duâ Edin

Ebû Hüreyre’den (r.a) rivayet edildiğine göre Rasûlullâh (s.a.s) şöyle buyurdu:

“Kulun Rabbine en yakın olduğu hal secde halidir. İşte bu sebeple secdede çok dua etmeye bakın!” (Müslim, Salât/215.)

Yine Ebû Hüreyre’den (r.a) rivayet edildiğine göre Rasûlullâh (s.a.s) secdede

şöyle dua ederdi:

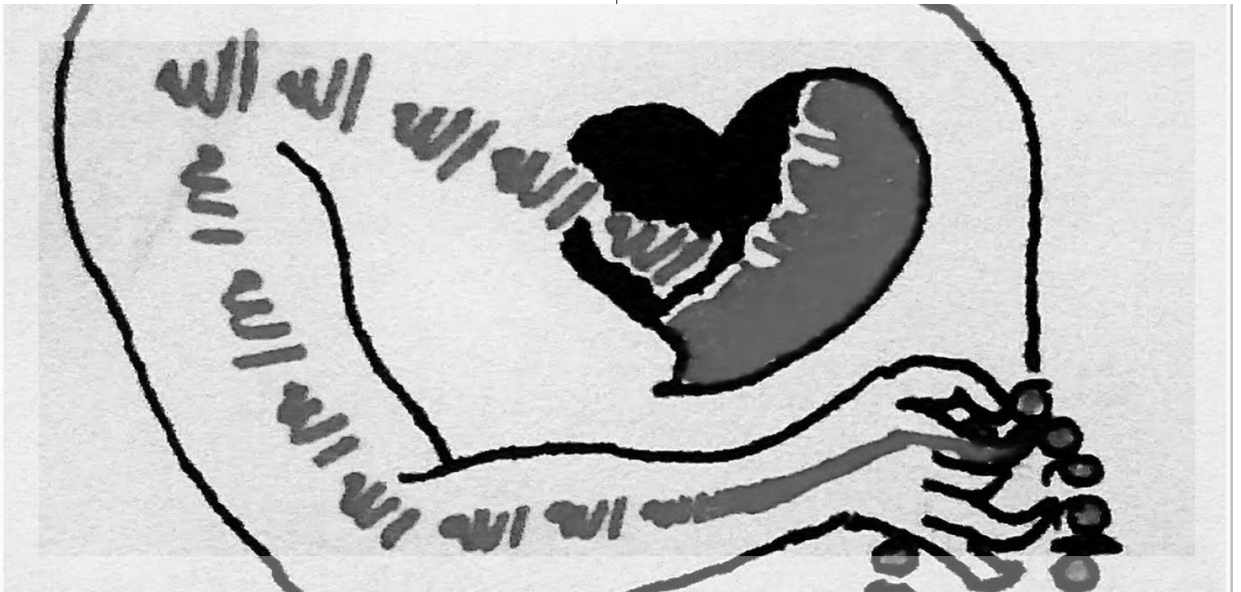
“Allâhümmeğfirli zenbî küllühû, dikkahû ve cillehû ve evvelehû ve âhirahû ve alâniyetehû ve sirrehû / Allah’ım! Günahımın hepsini; küçüğünü, büyüğünü, öncesini, sonrasını, açığını, gizlisini bana bağışla!” (Müslim, Salât/219)

Âişe (r.anhâ) şöyle dedi: Rasûl-i Ekrem (s.a.s) rükû ve secdede şu duayı çok okurdu:

“Sübhânekellâhümme rabbenâ ve bi-hamdik, Allâhümmeğfir lî / Allah’ım! Yüce Rabbimiz! Seni ulûhiyyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve sana hamd ederim. Allah’ım! Beni bağışla!” (Buhârî, Ezân/123, 139; Megâzi/5, Tefsîru sûre (110), 1; Müslim, Salât/217)

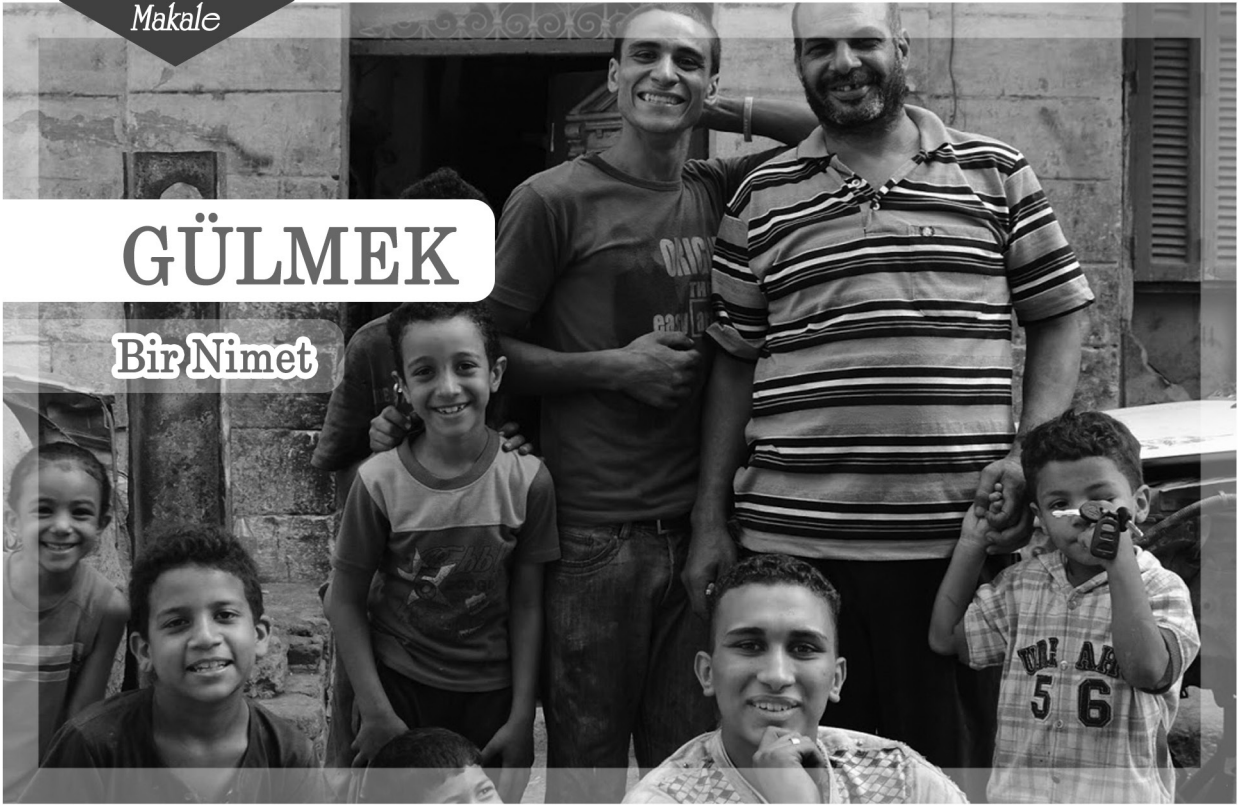
Yine Âişe’den (r.anhâ) rivayet edildiğine göre Rasûlullâh (s.a.s) rükû ve secdede iken:

“Sübbühün kuddûsün Rabbü’l-melâiketi ve’r-rûh / Allah’ım! Sen ulûhiyyetine yakışmayan sıfatlardan tamamıyla münezzehsin. Sen bütün kusurlardan ve noksanlardan tamamıyla arınmışsın, mukaddessin. Sen meleklerin ve Rûh’un Rabbisin” derdi. (Müslim, Salât/223)

GÜLMEK

Bir Nimet

Ayşe DEMİRCİOĞLU
demircioglu.ayse@hotmail.com

İnsan değişken bir varlıktır, duyguları vardır. Yaşadığı olaylar karşısında tepkisini ya ağlayarak verir ya da gülerek/tebessüm ederek. Bu iki duygu birbirinin zıddı, fakat her iki duygu sonrasında bir ayrı rahatlama hissederiz. Diyelim başımıza bir musibet geldi, bir güzel ağlarız, içimizdeki ateş bir nevi gözyaşlarımızla söndürülür. Sonrasında öyle farklı bir duygu oluşur ki sanki o musibetin ağırlığı hafiflemiş gibi. Gerçekten Allah (c.c), kimseye taşıyamayacağı yükü yüklemeyi diyerek tasdik ederiz.

Diyelim bir komik vakayla karşılaştık ve kendimizi gülmekten alıkoyamıyoruz. Bundan önce gergin bir durumda olsak bile, gülme esnasında kaslarımız gevşer ve yine bir rahatlama hissederiz. Gülmek veya tebessüm etmek, mutlu olmanın bir göstergesidir. Ağlamak ise, üzüntülü olmanın bir göstergesidir. Bu iki birbirine zıt

olan duyguları yaratan ve yaşatan kimdir?

“Doğrusu güldüren de ağlatan da O’dur.”
(Necm, 44)

Hiç şüphesiz âlemlerin Rabbi olan Yüce Allah’ımızdır. Yaşatan da O’dur, öldüren de O. Güldüren de O’dur, ağlatan da... Allah-u Teâlâ, bu iki duyguya Yüce Kur’an’da yer vermiştir. Yer verirken bile ilk “ağlatmak” değil de, “güldürmek” buyurmuştur. Yani sanki Yüce Rabbimiz bizi hep güldürmek istiyor, mutlu olmamızı istiyor, ağlamamızı değil de...

Allah (c.c), yumuşak ve güler yüzlü kimseyi sever (Câmiü’s-Sağîr, 2/503). Hem Allah (c.c) bir kimseyi sevdiği zaman Cibrîl (a.s)’a: **“Ben felan kulumu seviyorum, sen de onu sev!”** der, Cibrîl (a.s) da onu sever. Sonra gökyüzünde şöyle seslenir: **“Allah, falan**

kimseyi seviyor, siz de onu sevin! ”. Bunun ardından tüm gök ehli onu sever. Sonra o kul, yeryüzünde de herkes tarafından sevilir (Müslim). Bazı kimseler vardır, herkes tarafından sevilir ve bütün dikkatleri üzerine -ister istemez- çeker. O kişiden bahsedildiğinde bile ayrı bir muhabbet duyulur. Demek ki Allah (c.c) o kulunu sevdiği için, bizlere de o kişiyi sevme duygusunu verdiği için seviyoruz. Bu muhteşem bir döngüdür. Gülümsemekten bile Allah'ın rızasına ulaşabiliriz, O'nun sevdiği bir kul olabiliriz. Bunun aksini düşün d ü ş ü n d ü ğ ü m ü z d e Müslüman kardeşine surat asan kimseye Allah buğz eder (Câmiü's-Sağîr, 2/500). Bu hadis-i şerifi okurken bile insan bir ürkmeli. Allah korusun, Allah'ın buğz ettiği bir kimse olursak, yanarız, biteriz, hayatımız söner her anlamda.

Gülmek kadar ağlamakta doğaldır, tabiidir. Her şeyin aşırısı nasıl zararsa, gülmenin ve ağlamanın aşırısı da zarardır. Bu konuda en güzel örnek, orta yolu seçen Peygamber Efendimizdir. O gülerken bile, bizim gibi 32 dişini göstererek kahaçalara boğulmamıştır. Her zamanki mütebessim oluşunu -komik olan durumlarda bile- korumuştur. Nitekim Kendisi de buyuruyor ki çok gülmek kalbi öldürür/katılaştırır (Tirmizî, Zühd, 2; İbn Mace, Zühd, 19) diye... Fakat mütebessim olmak, tıpkı ortada dolaşan bir pozitif enerji kütlesi gibidir.

Tebessüm ettiği her insana aksettirilir o

enerji, bulutlu bir günde üzerine doğan bir güneş gibi, saçar her yere mutluluk ışıltılarını...

Nasıl ağlamanın ardından gülme geliyorsa, gülmenin ardından da ağlama geliyorsa, öyle de sınırlıdır duygular. Ve fanidirler, geçicidirler, tıpkı bizim gibi... Her şey gelip geçer, duygular da, sevgiler de, üzüntüler de. Her zorluğun beraberinde bir kolaylık vardır elbet derse Yaradan, her ağlamanın ardında bir gülümseme de olur elbet. Fâni kalıpta, fâni duygular yaşanıp dururken, hatırlamalıyız Sonsuz olanı tekrar tekrar. **“Sadece azamet ve ikram sahibi olan Rabbinin yüzü, sonsuza dek kalacaktır.”** (Rahman, 27) O yüzden diyoruz ki, iyi ki sonlu bu dünya, iyi ki dünya kadar bizler de sonluyuz, duygularımız da, gülmelerimiz de, ağlamalarımız da...

Şair demiş ki *“Doğduğun gün gülüyordu herkes, sen ağlarken... Öyle bir hayat yaşa ki, öldüğün gün gülebilesin, herkes sana ağlarken...”* (Mehmet Akif Ersoy) Doğarken ağladık. Şu fani dünyaya veda ederken, o sonsuz âleme doğru giderken gülmeyi nasip etsin Yüce Yaradan. O gün gelip çattığında, bazı yüzleri

gülerken bazı yüzler keder kaplayacaktır (Abese suresi, 38-41).

Bizler de Allah'ın (c.c) izni ile bu dünyada gülüp ağladıktan sonra, sonsuz olan Cennet yurdumuzda hiç durmadan mutluluk ve huzur içinde gülelim inşaAllah...

Doç. Dr. Durak PUSMAZ

Yüce Rabbimiz (c.c) Nisa suresinin 19'uncu ayetinde hanımlar için erkeklere:

"Onlarla hoşça ve güzelce geçinin" buyuruyor. Hanımların da kocalarıyla güzel geçinmeleri gerekir. Zira haklar ve görevler karşılıklıdır.

Ayetin metninde geçen 'âşirû' fiilinin mastarı olan 'muâşera' insanlarla ünsiyet peyda etmek, hoş geçinmek, güzel muamelede bulunmak, muhabbetle sohbet etmek gibi anlamlara gelir.

Buna göre ayetin anlamı şöyle olur:

- Eşinize güzel davranın,
- Onlara karşı şefkatli ve merhametli olun,
- Tatlı dilli, güler yüzlü olun,
- Onların haklarına riayet edin,
- Onlarla sevgi ve muhabbetle sohbet edin,
- Onlara karşı sorumluluğunuzun

bilincinde olun,

- Varsa bazı kusurlarını affedin...

Eşlerden her biri diğerini yüce Rabbimizin (c.c) kendisine bir lütfu ve emaneti olarak görmeli ve kabul etmelidir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s) bir hadis-i şeriflerinde erkeklere hitaben:

"Kadınların haklarını yerine getirme hususunda Allah'tan korkunuz. Zira siz onları Allah'ın bir emaneti olarak aldınız"

(Müslim, Hacc, 147) buyuruyor.

Eşler birbirlerini hanelerinin saadet ve huzur kaynağı olarak görmeli ve birbirlerine bu nazarla bakmalılar. Böyle düşünen ve bu nazarla bakan eşlerin birbirlerini kırmaları, incitmeleri düşünülebilir mi?

Eşler birbirlerini incitmemeli, gayet hoş tutmaya çalışmalılar. Müslüman, sadece eşini değil, kimseyi incitmez. Peygamber Efendimiz (s.a.s) müslümanı tarif ederken:

“Müslüman; müslümanların elinden, dilinden zarar görmediği, incinmediği kimsedir” (Buhârî, İmân, 4) buyurmuştur.

İslamın ruhunu, özünü kavramış olgun Müslüman, kimsenin kalbini kırmaz, gönlünü incitmez. Hele eşinin kalbini hiç kırmaz, gönlünü asla incitmez.

Yunus Emre (k.s), gönlü Allah'ın (c.c) tahtı olarak görür ve gönül yıkanın hem bu dünyada, hem ahirette bedbaht olacağını belirterek şöyle der:

*Gönül Çalab'ın tahtı,
Çalap gönüle baktı*

İki cihan bedbahtı, kim gönül yıktı ise.

Sinan Paşa da müminin kalbinin Allah'ın (c.c) Arşı olduğunu, onu yıkanın çok azgınlık ve taşkınlık olacağını belirterek şöyle der:

*Kalb-i mümin Arş-ı Rahmân'dır,
Anı yıkmak ziyade tuğyandır.*

Mümin bütün insanların, özellikle de ailesinin, eşinin, yakınlarının gönüllerini kırmamaya dikkat etmeli. Gönül bir defa kırılırsa kolay kolay yapılmaz, tamir edilmez.

Onun için atalarımız:

“Gönül bir sırça saraydır, kırılırsa yapılmaz” demişlerdir. Bakınız bir şairimiz bu hususu ne güzel ifade etmiş:

*Gönül bir pınardır,
çeşmesi var tası yok*

*Yıkma kimsenin kalbini
yapacak ustası yok.*

Bir başka şairimiz de şöyle der:

*Gönül derler buna
sırçadan ince,*

*Kırma o gördüğün şişe
değildir.*

Açar çiçeğini bahar gelince,

Kesme o gördüğün meşe değildir.

“Kadınların haklarını yerine getirme hususunda Allah'tan korkunuz. Zira siz onları Allah'ın bir emaneti olarak aldınız”

(Müslim, Hacc, 147)

Aşk, Devrim Ve Küresel Sermaye

Ensar GÖK
ensargk92@gmail.com

Aşıktan nasibimizi alamayınca sardık mı küresel sermayeye... Sabah kalkıyorum lanet olası küresel sermaye, gece yatıyorum lanet olası küresel sermaye. Bu arada lanet olsun küresel sermayeye. Galiba bu aşk hissiyatımızı da sömüren, o hissiyattan bizi uzaklaştıran küresel sermayenin ta kendisi. Ciddi ciddi şüphelenmeye başladım.

Ne zaman bu sosyal medya, diziler ve televizyon programları diye bir oluşum çıktı meydana, algılarımızı değiştirmeye başladı. İlk baş mahrem kalktı ortadan sonra benlik çıktı ortaya, olmadığın biri gibi gözükürmeye, sen en güzelisin, sen muhteşemsin, en güzeli senin olmalı, kendini sev, kendine âşık ol, kendinden başka hiçbir şeyi önemseme gibi egosal duyguları materyalizm ile bir olup bu temalar ile aşılama, sirayet ettirmeye başladı.

Küresel sermaye, pardon; lanet olası küresel sermaye...

Hazır konusu gelmişken peki nedir materyalizm? Varlık veya gerçeklik hakkında bir görüştür. Bu görüşe göre var olan veya gerçekolansadecemaddedir. Maddeevrenin asli veya temel kurucu unsurudur. Sadece duyularla algılanabilen varlıklar, süreçler veya muhtevalar vardılar ve gerçektiler. Yani diyor ki dini inanç, mefhumlar, örfler, adetler ve aneler materyalist sistemin ilgisini çekmez, çünkü bunlar olduğu sürece aşk bitmez, çünkü aşk imandandır ve aşk bitmeyince insanoğlu körelmez, istedikleri gibi yönlendirilemez, ellerinde oynatamazlar onu... İşte bu yüzden küresel sermayenin meyvesi olan materyalist sistem yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Yani gözle görüp el ile tutamadığın şeyleri bizlerden uzaklaştırmaya başladılar.

Olaya sosyolojik açıdan bakarsak topluma kendini rahat hissetmesini, içi şişirilmiş bir huzur, mutluluk ve sahte düşünceler içerisine girmesini sağlayıp aslında algılarını ciddi derecede uyuşturan, körelten ve yoksunlaştıran bir çalışma içerisindedir küresel sermaye. Yani diyor ki sevgili dostum sen âşık olma ve sevme. Eğer âşık olur isen ya da sever isen üretirsin en iyisini yaparsın ve sen üretir, en iyisini yapar isen güçlü olursun bağımsız olursun. Yine senin gibi inanan, aynı değerlere sahip olan kardeşlerini de güçlendirir desteklersin ve biz sizi bu sebepten dolayı yönetemeyiz, kullanamayız, köleleştiremeyiz ve tek güç olma gayemizi gerçekleştiremeyiz.

“Sizin yerinize biz üretir biz gerçekleştirir size kolaylıklar sağlarız sizi mutluluğa sevk ederiz sana öz benlik kazandırırız sana toplumda yer açarız” gibi yalanları sunarak bizi elden ayaktan düşürmeye çalışıyorlar. Bunu da yazılı ve görsel medya ile yapmaya çalışıyorlar, gençler arasında sosyal medya olarak adlandırıyorlar. Aile içinde de diziler ya da televizyon programları ile yönlendiriyorlar ve hepimizi bağımlı birer köle haline getiriyorlar. Ve günümüzün en etkili iletişim aracı maalesef bu sosyal medya... Ayrıca bunu çok iyi de başarıyorlar.

Bugün kaçımız sosyal medya kullanmıyoruz, kaç tane babayiğit bu sosyal medya unsurlarını kapamaya cesaret edebiliyor ve hangimiz bu hassasiyeti sergileyebiliyoruz, tabi düşündürücü...

Diyebilirsiniz ki bu sosyal medyanın faydalı yanları da var.

Demeyin efendim, sakın bunu demeyin! Hepimiz biliyoruz ki çoğumuz bu faydasız kısmını bariz şekilde kullanıyoruz. Lütfen bildiğiniz halde bunu demeyiniz çünkü küresel sermayenin oyunu burada devreye giriyor burada yararlı bilgi var algısı ile

aslında algıları alt üst etmeyi başarıyor.

Evet, algılarımızı alt üst ediyor. Dedim ya, aşka da buradan uzanıyor küresel sermayenin eli, sosyal medya sayesinde içler acısı hale getiriliyor, erkeklerin ya da kadınların birbirine saygı gösterme hadisesi silinip atılıyor, ahlak seviyesi aşağılara kadar çekiliyor. Neden mi? Bir kere sosyal medyadan engelleyince gönlünden de engellediğini sanıyor ki o arkadaşımız haklı. Çünkü onun gönlünde aşk da muhabbet de yok olmaya başladı, yüzeysel yaşıyor, zaten. Birkaç gün sonra başkasına âşık olacak... Çünkü sen en güzelsin, sen muhteşemsin, en güzeli senin olmalı, kendini sev, kendine âşık ol algısını aşılama başlamıştı. Küresel sermayenin hileleri ve sonuç olarak nasıl olsa bir başkasını bulurum düşüncesine de itmeye başlıyor kişiyi...

İşte yârin adına hâlel gelmesin diye ismini bile ağzına almaya çekinen sevdalardan, herkesin ağzına meze olmuş sevdalara... Sevdiğine mektup gönderirken ben yâri görmeye hasret iken mektubumu postacı iletecek ve yârimi o görecekti diye postacıyı dahi kıskanan sevdalardan, sosyal medyada tanımadığı bilmem kaç kişinin resmini beğenmesine (sosyal medya tabiri ile “like” alması) ses etmeyen sevdalara yöneltmeye başladı bizi, bu küresel sermaye.

Küresel sermayeye söylenecek söz çok fakat söylem yerine eylem gerçekleştirmek gerekir. O yüzdendir ki Aşk bir devrimdir. Âşık ise bir devrimci...

Âşık olduğun kişiye bir kitap alıp o kitabın içinden en sevdiğin bölümlerin altını çizerek hediye etmek bir devrim hareketidir. Aşğın bir davası vardır ve davası elinden alınan insan rüzgârda savrulan yaprak misali savrulup gitmeye mahkûmdur. Küresel sermayenin istediği de, işte tam budur. Ve buna müsaade etmeyelim, rüzgârda savrulup gitmeyelim cancağızım...

Hangi Günah Sebebiyle İmanın Kaybolmasından Korkulur?

Zakir

İmam-ı Azam Hazretlerine:

“Hangi günah sebebiyle ile imanın kaybolmasından korkulur?” diye soruldu. Şöyle buyurdular:

“İman nimetine şükretmeyi terk etmek, son nefeste imansız gitmekten korkmamak, Allah’ın kullarına zulmetmektir. Her kimde bu üç fena huy bulunursa son nefeste imansız gitmesinden korkulur.”

H.z. Ali (r.a) buyurdu:

“İman, üç dalı olan bir ağaç gibidir. Dallardan biri âzâlara gider, meyvesi de sâlih amellerdir. Diğer dal nefse gider, meyvesi de şehvetleri (kötü arzuları) terk etmektir. Bir dalı da kalbe gider ki onun meyvesi ihlastır.”

H.z. Fâtıma (r.anhâ), Rasûlullâh Efendimize (s.a.s):

“Yâ Rasûlallah, bana kulun ruhu çıktığı esnada gözlerinden yanağına dökülen inci gibi iki damla yaşı bildiriniz.” dedi.

Efendimiz aleyhisselâm:

“Ey Fâtıma! Alın terlediği, inlemeler çoğaldığı, burun delikleri açıldığı, elmacık kemikleri ortaya çıktığı, kollar serildiği vakit kul artık amelini kendisine gösteren ölüm meleğine bakmaktadır. Kul sağına, soluna bakınır, kendisine bir yardımcı ve arka çıkan bulamaz da bu haline, dünyasına esef ederek, tasalanarak ağlar ve fâni dünyasından bâkî âhirete adım atar.” buyurdular.

Divân-ı Kebîr'den

Peygamberimiz, Efendimize hitap! (c. I, 55)

Mübarek bedenin Kadir Gecesi'dir. İnsanlar onun yüzünden şerefler, devletler elde ederler. Ruhun da ayın on dördü gibi parlaktır. Onun yüzünden karanlıklar yok olur, gider.

Yoksa sen, Hakk'ın takvimi misin? Herkesin talihleri orada yazılıdır. Yoksa sen, mağfret deryası, bağışlama denizi misin ki herkesin günahlarını orada yıkar, temizlersin.

Yoksa sen, Levh-i Mahfûz musun ki ilham sahibi olanlar gayb dersini senden alırlar, öğrenirler?

Yoksa sen rahmet hazinesi misin ki Hakk'a yakın olanlar oradan elbiseler giyerler?

Yoksa sen, neliksiz, niteliksiz rûh musun ki bunların hepsinden, her şeyden dışardasın? Bu sırda, künhünü anlayışta, düşüncelerde, teemmüllerde, kuruntularda sarsılır, perişan olur.

Sen, güzelliğinin nûru kuyuya akseden ay gibi acıib bir Yusuf'sun. İşte akseden bir nûrun sevdası ile nice Yakuplar, milletlerin tuzaklarına, kuyularına düşmüşlerdir.

Şaşkınlıktan kurtulunca da, onun sıfatlarına bürünürler. İlahî sıfatlar hayret hududunu geçince onu kim anlayabilir? Artık sus, derin manalı sözler de ibretler de kırık, dökük söylendi.

Bütün güzellerin, güzellikleri onun güzellik denizinden bir damla... (c. I, 54)

Ey gönül, bu hoş devlet yurdundan, bu mana âleminde bir an bile olsa çıkma. Bir an can şarabını iç, bir lahza da şekerler çiğne, ruhanî zevkler al!

Ruhanî tasavvurlar, vicdana dokunmayan, pişmanlığı olmayan zevkler, anlatılmaz güzellikler, bütün bu manevî haller, neşeler, nefisle yapılan gizli savaştan başarılı çıkmak, erenlerin gizli meclislerinde bulunmaktan

yahut da daha gizli olan sırrın da sırrından gelmede...

Dünyada görülen ve insanı büyüleyen bütün güzelliklerin güzellikleri, onun güzellik denizinden birer damla, fakat susuzluk hastalığına tutulmuş bir kişi, bir damla ile kanar mı?

Ey gönül, dünya zindanlarının en daracığı olan beden zindanından, geniş mana meydanlarına çıkmak için bir yol var, var ama senin ayağın derin bir uykuya dalmış da sen kendini ayaksız sanıyor, bu yüzden zindandan çıkmıyorsun.

Şu yeryüzünde aradığın rızıklardan başka, göklerde ne gizli manevî rızıklar var. Ekmek hazırlayan fırıncının fırınından başka yerlerde ne ekmekler pişebilmektedir. Haberin yok.

İki gözünü de kapamışsın; "Aydın gün nerede?" diyorsun. Hâlbuki günü aydınlatan güneş gözüne düşüyor da sana "Aç kapıyı!" diyor. "Ben buradayım."

Seni bu tarafa da çekerler, öte tarafa da çekerler. Ey bulanmış, tortulanmış su, şu tortudan şu bulanıklıktan kurtul da, göklere, yücelere yönel!

Sen kendi gönlünde halvete çekilmişsin, düşüncelere dalmışsın, içine daldığın, elbise gibi sırtına giydiğin her düşünce rengi ile şekli ile senin yüzünden belli olur. Onu gizleyemezsin.

Her ağacın gönlü, hangi tohumdan, hangi taneden su içerse, o içtiği su, ağacın dalında, yaprağında kendini gösterir.

Elma tohumundan su içmişse, ondan elma yaprağı biter; hurmadan su içmişse hurma verir.

Nasıl hekim hastaların betinden benzinden hastalığını anlarsa, gönül gözü açık olan da, yüzünün, gözünün renginden senin dinini, inancını anlar.

Dininin halini, sevgini, kimi, renginden anlar. Fakat gizler, söylemez, seni rezil etmez.

TEVESSÜL

Harun ALKAN

Yaratılışı itibariyle insan, hem biyolojik hem de psikolojik bakımdan âciz ve zayıf bir varlıktır. Özellikle yaşanan sıkıntı ve çaresizlikten kurtulup huzur ve gönül rahatlığı içinde yaşamak için maddi-manevî bir vesile aramak, insanın yapısında var olan bir duygu ve düşüncedir.

Teveessül; Allah'a yönelme, yalvarma, yakarma ve vasıta aramak demektir. Bu bağlamda o, yöneliş ve yakarış kapılarından biridir.

Teveessül lügatte vesile, yakınlık, yaklaşmak için vasıta kılınan şey, şefaahat, vuslat anlamlarına gelir. İbn Manzur, Lisânü'l Arab; Cürcanî, Kitâbu't-Ta'rifât, s. 346; İstılahtaki ise bir Müslümanın Hz. Peygamber'i (s.a.s), velileri ya da işlediği salih amelleri, Allah'a yaklaşmak veya bir fayda elde etmek için vasıta, şefaahatçi yahut vesile edinmesidir. **"Ey iman edenler, Allah'tan korkun ve O'na yaklaşmaya yol (vesile) arayın."**

[Mâide, 5/35] ayet-i kerimesi bunun başlıca delillerinden biridir. Allah'a rağbet eden kimseye "vâsil", Hakk'a yakınlığı ile bilinen ve görüldüklerinde Allah'ı hatırlatan kimseleri ve salih amelleri aracı koymaya "teveessül" denir.

Şimdi tanımını yapmış olduğumuz teveessülü, Efendimizin (s.a.s) ve O'nun güzide ashabının (r.a) hayatlarından somut misaller vererek daha iyi anlamaya çalışalım.

Abdullah b. Ömer (r.a), Efendimizden (s.a.s) şöyle bir rivayette bulunmuştur:

"Bir zamanlar üç kişi yolda giderken yağmura yakalanmışlar ve bir mağaraya sığınmışlar. Hemen ardından dağdan bir kaya düşmüş ve mağaranın ağzını kapamış. Bunun üzerine birbirlerine hayatınızda işlemiş olduğunuz salih amel var ise onunla Allah'a teveessül ederek dua edin, umulur ki Allah (c.c) duanızı kabul eder de buradan kurtuluruz demişler.

İçlerinden biri: **Allah'ım benim iki ihtiyar anne-babamla karım ve çocuklarım vardı. Hayvanlarımı sağdığım vakit anne-babama içirmeden çocuklarıma içirmezdim. Bir gün koyun otlatmaktan eve çok geç geldim. Onlar uyuya kalmışlardı. Sütü sağdım ve onlar uyanana kadar başlarında dikildim. Onları uyandırmaya kıyamıyor, onlardan önce de çocuklarıma vermeye çekiniyordum. Çocuklar da ayaklarının dibinde ağlaşıyorlardı. Bu güneş doğuncaya kadar sürdü. Eğer bunu senin rızan için yaptıysam şu kayayı biraz arala da gökyüzünü görelim dedi. Allah (c.c) da kayanın bir miktarını araladı.**

Diğeri: Allah'ım benim bir amcamın kızı vardı. Ondan çok hoşlanıyordum. Ondan bana yaklaşmasını istedim, o da bundan kaçındı. Nihayet bir kıtlık zamanında sıkıntıya düştü, ihtiyacı için bana geldi. Kendisine bana teslim olması için yüz dinar verdim. O da kabul etti. Kendisine yaklaşip temasta bulunacakken bana: "Ey Allah'ın kulu Allah'tan kork. Nikâhsız olarak bana ilişme" dedi. Ben de bundan vaz geçtim. Eğer bunu senin rızan için yaptıysam. Şu kayayı biraz arala dedi. Ve kaya biraz daha aralandı fakat çıkacak kadar değildi.

Üçüncüsü ise: Allah'ım ben bir ölçek pirince bir çırak tutmuştum. İşini bitirdiği vakit ücretini almadan gitti. Bunun üzerine ben onu işlettim. Nihayet o pirinçten çobanıyla beraber bir sürü siğir

elde ettim. Derken bir gün o geldi ve bana Allah'tan kork ve hakkımı ver dedi. Ben de şu gördüğün sürü senindir. Hepsini al götür dedim. Hepsini aldı. Eğer bunu senin rızan için yaptıysam şu kayayı kaldır dedi ve Allah kayayı açtı." [Müslim, Zikir, 27]

Bu hadis kişinin salih amellerini vesile kılarak dua etmesinin bir delilidir. Eğer amelleri vesile kılmak şirk olmuş olsaydı, Hz Peygamberin (s.a.s) anlattığı bu olayda dua eden zatlar şirk koşmuş olduklarından dolayı Allah (c.c.) o kayayı kaldırmaz, mağaranın ağzını açmazdı. Ya da Efendimiz (s.a.s) hadisin sonunda böyle yapılmaması gerektiğini belirtirdi.

Bir diğer hadiste ise Hz Peygamber hayatta iken âma biri gelmiş ve gözünün açılması için ondan dua etmesini istemiştir. Rasulullah da (s.a.s) ona şöyle buyurmuştur:

"Git güzel bir abdest al, sonra iki rekât namaz kıl, akabinde: 'Allah'ım sana peygamberin

Muhammed ile tevessül ediyorum. Ey Muhammed gözlerimin açılması için senin şefaatchi olmanı istiyorum. Ya Rabbi O'nun, hakkımdaki şefaatinin kabul buyur' diye dua et. Ve bundan sonra bir ihtiyacın olduğunda böyle yap." [Tirmizî, De'avât, 119]

Bu hadis-i şerif de Hz Peygamber (s.a.s) ile tevessül yapılabileceğinin delillerindendir. Burada bizzat Efendimiz (s.a.s) tarafından tevessüle teşvik vardır. Eğer tevessül şirk olmuş olsaydı buna teşvik etmez hatta buna en başta karşı çıkanı muhakkak O olurdu.

"Halk kıtlığa maruz kaldığında Ömer b. el-Hattâb (r.a), Abbas b. Abdilmuttâlib ile istiskâda bulunarak: 'Allah'ım! Peygamberimiz ile sana tevessül ederdik de bize yağmur verirdin. (Şimdi ise) Peygamberimizin amcası ile sana tevessül ediyoruz, bize yağmur ver!' derdi. Bunun üzerine yağmur yağar ve halk suya kavuşmuş olurdu."

(Tirmizî, De'avât, 119)

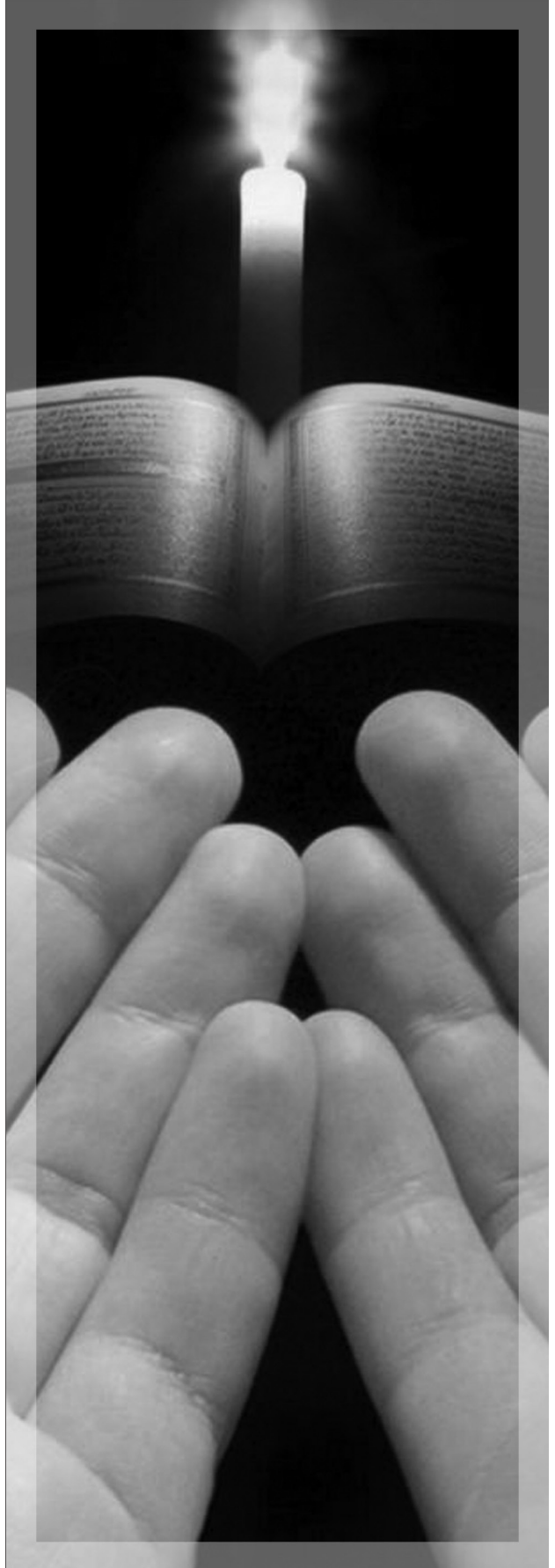
Enes b. Mâlik (r.a)'dan nakledilen bir diğler hadis de salih kullarla tevessül edilebileceğine delil teşkil etmektedir.

“Halk kıtlığa maruz kaldığında Ömer b. el-Hattâb (r.a), Abbas b. Abdilmuttalib ile istiskâda bulunarak: ‘Allah’ım! Peygamberimiz ile sana tevessül ederdik de bize yağmur verirdin. (Şimdi ise) Peygamberimizin amcası ile sana tevessül ediyoruz, bize yağmur ver!’ derdi. Bunun üzerine yağmur yağar ve halk suya kavuşmuş olurdu.” [Buhârî, İstiskâ, 3]

Hz Aişe'den nakledilen bir hadiste ise Efendimizin şöyle dua ettiği bildirilmiştir:

“Allah’ım! Ben senin tâhir, tayyib, mübârek ve sana en sevimli olan isminle senden diliyorum. O isim ki, onunla sana duâ edildiğinde icâbet edersin, onunla senden istendiği zaman verirsin, onunla senden merhamet talep edildiğinde rahmet edersin ve sıkıntıdan kurtulmak için onunla senden yardım dilendiği zaman çıkış yolu genişlik verirsin.”

Bütün bu ayet ve hadisler bağlamında ortaya çıkan sonuç şudur ki tevessül Allah'ın zatı, sıfatları ve isimleriyle, Hz. Peygamberle (s.a.s), salih amellerle ve salih kişilerle olmak üzere birkaç şekilde yapılabilmektedir. Bunların bir kısmı bizzat Hz. Peygamber tarafından uygulanmış, kimisi de teşvik ve tarif edilmiştir. Yukarıda verilen hadisler ve sahabe uygulamaları çerçevesinde tevessülün şirk olmadığı aşikârdır. Ancak tevessülde bulunan kişinin duasının kabulünü tevessülde bulunduğu zatlardan beklememesi ve duası kabul olduğunda da onlardan bilmemesi gerekir. Bu hatalara düşen kişilerin şirke düşmesinden korkulur. Aynı şekilde türbe ziyaretlerinde yapılan yaygın hatalardan biri türbede metfun bulunan salih zattan istenmesidir. Bu tevessül şekli dinen caiz değildir. Eğer dua edilecekse salih zat vesile edilerek yalnız Allah'tan (c.c) istenmelidir. Zira duaları kabul eden yalnız Allah'tır.

Nasihatim Var

Zülcenâheyn

Gelin tevbe edelim,
Bu hak yola girelim,
Sohbetleri dinleyip,
Cennetlere erelim.

Sohbetle canlanalım,
Göge kanatlanalım,
Melek selâmı duyup,
Firdevslerde olalım.

Mü'min var, evliya var,
Kâfir var, enbiyâ var,
İbret alır iseniz,
Size nasihatim var.

Dünya kötülük doldu,
İyilikler kayboldu,
Âlim, mürşid kaybolup,
Şeytan arkadaş oldu.

Şeytan, akli oynatan,
Kötülüğü kaynatan,
Zehir yapıp içirip,
Cehennemlere atan.

Düşmandır size bize,
Düşmandır hepimize,
Bir pundumuzu bulsa,
Uydurur nefsimize.

Asla bir dost olamaz,
Gözetmez ve kollamaz,
Mahşer günü gelince,
Hiçbir işe yaramaz.

En kötüsü dostların,
Allah'a hep yalvarın,
Kurtarsın bizi bundan,
Oynasın dudakların.

Evliyayı dost edin,
Onun yolundan gidin!
Peygamberi bulduran,
Salevâtı getirin!

Işık bize, bize nûr,
Önunla Hakk bulunur,
Hayırlar ile şerler,
Mizanlara konulur.

Mahşeri düşündün mü,
O hâli hiç gördün mü,
Tevbe edip ölmeden,
Günahlardan döndün mü?

Hadi durma hazırlan,
Hayra sürat ver hızlan,
Her can ölümü tadar,
Var mı dünyada kalan?

Kalem yazar Allah der,
Gözler ağlar da Hakk der,
Kalkınca kabirlerden,
Kâfirler hep eyvah! der.

Hayvan olmak isterler,
Gönder dünyaya derler,
Dönüşe izin yoktur,
Toprak olmak dilerler.

İNSAN OLMAM NEYİ GEREKTİRİR?

Yrd.Doç.Dr. Abdülkadir MACİT

“Sen kimin kulusun? Kimin ümmetindensin? Dinin nedir? Kitabın nedir? Kiblen neresidir? Nereden geldin? Nereye gideceksin? Niçin geldin?” gibitemelsorularçocukluğumuzdan itibaren gerek kendimizi anlamada gerek yaratılış gayemizi kavramada gerekse de kabir hayatında muhatap olacağımız sorulara ön hazırlık mahiyetinde sorulan insanın varoluşuna dair çok esaslı sorulardır. Bütün bu soruların sorulmasının ana hedefi; insana var oluşunun sebebini kavratmaya yöneliktir. Bu sorulara verilecek cevapları Kur’ân-ı Kerim’deki ayetlerden şöyle takip edebiliriz:

“Ey Rasûlüm! Onlara o vakti hatırlat, hani Rabbin, Âdemoğullarından, bellerinden zürriyetlerini çıkardı, onları kendi nefislerine şahit tutarak: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? Dedi. Onlar da: Evet, sen bizim Rabbinizsin dediler.”(A’raf Sûresi, 7/172-173, Elest Bezmi’ndeki söz)

“Rabbin meleklere: ‘Ben, balçıktan, işlenebilen kara çamurdan bir insan yaratacağım. Onu düzenleyip ruhumdan

üflediğimde ona secdeye kapanın’ demişti.” (Hicr Sûresi,15/28-29; Sad Sûresi, 38/72, Allah’ın ruhundan nefyetmesi)

“Muhakkak biz insanı ahsen-i takvîmde yarattık.” (Tin Sûresi, 95/4, En güzel şekilde yaratılması)

“Biz, emaneti göklere, yere ve dağlara arz ettik. Onlar onu yüklenmeye yanaşmadılar, ondan korktular da onu insan yükledi. O cidden çok zalim, çok cahil bulunuyor.”(Ahzab Sûresi, 33/72, Sorumluluğu/ Emaneti yüklenmesi)

“Hani Rabbin meleklere ‘Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım’ demişti.” (Bakara Sûresi, 2/30-34, Halifeliği)

Bu ayetlerden hareketle esasen insan; elest bezmindeki sözünün farkında, Allah’ın (c.c) kendisine Ruh’undan nefyettiğinin idrakinde,ahsen-itakvîm üzere yaratıldığının şuurunda, emaneti yüklendiğinin, halife olduğunun hakikatine mutabık, cüz’i irade sahibi ve zıtlıklardan haberdar olduğunun bilincinde olan, ayrıca bu hakikatleri aklına, gönlüne ve kalbine tasdik ettiren kimsedir.

İnsan Nedir?

Dünya üzerinde göz ile görünen mahlûkat dört varlıktan mürekkeptir. Bunlar; madenler, bitkiler, hayvanlar ve insanlardır. Her bir varlık Cenâb-ı Allah'ın iradesi çerçevesinde bir önceki varlığın özelliğine sahip, ancak ilave özellikleri de kuşanarak yaratılmıştır. Bu bağlamda madenler, farklı unsurların bir araya gelmesi ile oluşurlar. Yani madenin en önemli özelliği farklı unsurları bir arada barındırmadır. Bitkiler, farklı unsurları bir arada barındırma özelliğine ilave olarak beslenme, üreme, büyüme, yok olma özelliğini kuşanarak yaratılmıştır. Hayvanlar, farklı unsurları bir arada barındırma, beslenme, üreme, büyüme, ölme özelliğine ilave olarak hareket ve duyuları da kuşanarak yaratılmıştır.

İnsan ise farklı unsurları bir arada barındırma, beslenme, üreme, büyüme, ölme, hareket ve duyular özelliğine ilave olarak düşünme/akletme özelliğini de kuşanarak yaratılmıştır. İnsan, düşünme/akletme özelliğine ilave olarak iman gibi bir nimet ile iki emanetin sahibidir. Ayrıca diğer canlılardan farklı olarak insan dört temel vasıfla donatılmış bir varlıktır. Bu vasıflar; doğru ile yanlış, adalet ile zulmü, faydalı ile zararlıyı, iyi ile kötüyü ve çirkin ile güzeli ayırt etme özelliğidir. Dolayısıyla insan, diğer varlıkların sahip oldukları özelliklere ilave hususiyetler ile yaratıldığından dolayı mahlûkatın en üstünü ve en şerefli konumundadır. Bu yüzden Allah'ın (c.c) adaleti gereği imtihandan geçmektedir.

Ancak bu kabiliyetler hem insanın hem de toplumların nihai konumunu belirlemede merkezi bir fonksiyon arz etmektedir. Bu özellikler temelinde beşer toplumlarında; doğru ile yanlışın ayırt edilmesinden **"ilimler"**, iyiyle kötünün ve güzelle çirkinin ayırt edilmesinden **"ahlak ve din"**, faydalıyla zararlının ayırt edilmesinden **"ekonomi"**, adalet ile zulmün ayırt edilmesinden ise **"siyaset ve hukuk"** ortaya çıkmıştır. İşte insanın sahip olduğu kromozomuna diğer canlılardan farklı olarak yüklenen bu çeşitlilik toplumlari/dünyayı bu hale getirmiştir.

Meydana koyduğumuz bu hususlar

ışığında insanın doğuştan iyinin, güzelin, doğrunun, faydalı ve adil olanın tarafı; kötünün, çirkinin, yanlışın, zararlı ve zulmün karşısında olan bir varlık olduğunu hatırla(t)mamızda fayda bulunmaktadır. Bu yüzden insan; en güzel biçim (ahsen-i takvim) (Tîn, 95/4) ile sefiller sefili (esfel-i sâfilîn) (Tîn, 95/5) derekesine düşme özelliği arasında yaratılmış ve imtihana tabii tutulmuştur. İmtihanın kurallarını yerine getirebilenler yaratılmışların en şerefli (eşref-i mahlûkat) olurken, gereğini yerine getiremeyenler hayvandan aşağı (bel hüm adal) (Arâf, 7/179) bir seviyeye düşmektedir.

Şüphesiz insanın konumu muazzam bir denge ile yaratılmış olan kâinattaki dengeye (adalete) mi veya dengesizliğe (zulme) mi hizmet ettiğine göre şekillenmektedir. Daha önce vurguladığımız gibi Rabbimiz kâinattaki her şeyi insan için yaratmış ve insanı da yaratılanların hepsinden üstün kılmıştır. Başta bu üstünlük olmak üzere Rahman sûresinde insana verilen anlama, düzen, kalem ile yazma ve diğer tüm nimetler gerçekte surenin ilk ayetinde de geçtiği üzere Cenab-ı Allah'ın insana olan rahmeti, merhameti ve şefkati sebebiyledir.

"Biz hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Kendilerine güzel rızıklar verdik, yine onları yarattıklarımızın pek çoğundan cidden üstün kıldık."

Diğer bir ayette ise;

"Kendisinden isteyebileceğiniz her şeyi size vermiştir. Allah'ın nimetini sayacak olsanız bitiremezsiniz." buyurularak insana verilen tüm nimetlere dikkat çekilmiştir.

Verilen bunca nimetin karşılığında bizden istenen ise sadece kulluk görevidir. Dolayısıyla insan, sadece suret itibariyle değil aynı zamanda düşünce ve eylemleri itibariyle de bunların farkında olarak yaşayan ve eşref-i mahlûkat makamında olan kimsedir. Diğer bir ifadeyle Yaratıcısının; **"Ben, insanları ve cinleri ancak bana kulluk etsinler diye yarattım"** ayetinde açıklığa kavuşan maksadın farkında olan ve bu maksada göre yaşamaya çalışan kimsedir.

Ne mutlu bu duygu, düşünce ve eylem üzere olanlara...

Zikir Ehline..

Bazı Önemli

(Hatırlatmalar-2)

Zül-Cenâheyn

11. Şeytan ve nefis; Kur'an-ın ve Hadisi Şeriflerin haber verdiği göre insanın en azılı düşmanlarıdır. Bunun için Peygamberimiz (sav) "Senin düşmanlarının en düşman olanı iki göğüs kafesinin arasında bulunan nefisindir" buyurarak nefsin; "Şeytan insanın kanına hulul ederek orada dolaşır" hadisi ile de şeytanın ne azılı, bize en yakın düşman olduğunu haber vermişlerdir. Bu yakın düşmanlara karşıda mücadele etmeliyiz. Unutmamalıyız ki; bu iki düşmanın en öldürücü silahı 'kelime-i tevhit' dir, 'zikrullahıtır' yani Cenab-ı Allah'ımızı zikretmektir.

12. Zaman zaman yapılan toplu zikir meclislerini de kaçırmamaya gayret etmeliyiz. Çünkü böyle zikir meclislerinde feyiz ve bereket vardır. Allah'ın (c.c) rahmetinin bu meclislerin üzerinde olduğunu unutmamalıyız. Ayrıca Cenab-ı Allah'ın seyyah meleklerinin bu meclisleri ziyaret ettiğini, buraların cennet bahçelerine teşbih edildiğini düşünerek böyle yerlere koşmalıyız. Bu hususta "Onlarla düşüp kalkanlar bile cehennemlik olmaz" hadis-i şerifini unutmamalıyız.

13. Duâyı da çokça yapmalıyız. Çünkü duâ müminin silahıdır. Mümin mümine duâ eder. Allah'ı tanımayanların hidayet bulmasını Cenab-ı Allah'dan diler. Gerek açıktan

gerekse gıyabında mümin kardeşine hiçbir zaman duâyı elden bırakmaz. Özellikle icabet saatlerinde duâyı bir ganimet bilir. İcâbet saati ne demektir? Hz. Allah'ın yapılan duâları kabul ettiği zamanlardır. Mesela Cuma günü öyle bir saat vardır ki; bu saatte içten yapılan duâları Hz. Allah kabul eder.

14. Sabrı da elden bırakmamalıyız. Her türlü gelen musibet ve belaya karşı sabır en güzel zırhımız olmalıdır. Onun için bir darb-ı mesel olarak söylenen "Sabreden derviş muradına ermiş" sözü ne kadar yerinde söylenmiştir. Hiç unutmamalıyız ki mülkün yegane sahibi Allah'u Zülcelal dir. Veren de O'dur, vermeyende O' dur. İstedğinde çekip alan da O'dur. Bütün bunlara sabretmek, verilen nimetlere de şükretmek mecburiyetindeyiz.

15. Ailemizi ve çoluk çocuğumuzu da islah ve terbiye etmeye, islâmi yaşayışlarına son derece itina göstermeye de mecburuz. Kendimizin ve nefsimizin islâhından sonra bu da zaruridir. Bu manevi yolda, ailemiz ve çocuklarımız hakkında tenkit edilip kötü gözle bakılmamamız için buna son derece itina göstermeliyiz. Kuran-ı Kerimde " Ey insanlar, kendinizi ve ailenizi, çoluk çocuğunuzu yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem azabından koruyunuz." diye buyurulmaktadır. Bunun için onlara zaman zaman nasihat etmeliyiz. Onlara islâmi

terbiyeyi ve islâmi bilgileri vermeliyiz. Bu aile reisliği vazifemizi yaptıktan sonra tamamen Allah'a tevekkül etmeliyiz. Şayet onların kötü halleri varsa onlar için ihlasla Cenab-ı Allah'a dua edip yalvarmalıyız. Unutmamalıyız ki ana-babanın evladı hakkında ki duası er geç kabul olunur.

16. Tarikat yolu sadece erkeklere mahsus bir yol değil. Bilakis kadınlar da usulü dairesinde kendi aralarında eğer imkan ve fırsat bulurlarsa zikir meclisleri teşkil edebilirler. Bunun için kendisine ders verdiğimiz bir kimse arzu ederse sadece bu hususta olmak üzere vekalet yoluyla izin ve musâde aldıktan sonra hanımına da bu dersi tarif edebilir. Çünkü Kuran-ı Kerim "Allah'ı zikreden erkeklerle, Allah'ı çokça zikreden kadınlar" buyurmaktadır. Bu zikir meclisleri sadece bir grubun değil bilakis her isteyenin iştirak edeceği meclisler olmaktadır. Yalnız kadınlar böyle zikir meclisleri düzenlerken islâmi ölçülere son derece dikkat etmeli, en küçük fitne kıvılcımının parlamasına musade etmemelidirler. Bunun için:

"Kulum, hakkımda nasıl bir zan yürütürse ben öyleyimdir. O, beni zikredince ben onunla beraberim. O beni içinden geçirirse, ben de onu içimden geçiririm." (Taberânî ve İbn Cerir)

a. Bir kadın müride günlük dersini yapar.

b. Sadece kadınlar kadınlarla haftalık toplu zikir meclislerine iştirak edebilirler.

c. Bu toplu zikir meclislerinde hiçbir fitneye sebep olmazlar. Bunun için vecd, cezbe halleri gibi hallerin vuku bulduğunda seslerini yabancı erkeklerin duyabilecekleri şekilde yükseltmezler.

d. Böyle bir toplumda zikir halkasını idare eden mutlaka izin ve musade verilmiş kendi hemcinslerinden bir kadın bulunur.

e. İslâmi ölçülerin dışına çıkılmaz. Özellikle bu meclislere gidenler, ilk önce kocalarından izin isterler. Gidiş gelişlerinde vakar içinde bulunurlar. Tabiatıyla tesettüre son derece riayet ederler. Kadınların umumi hastalıklarından olan dedi kodu ve malayâni hiçbir zaman olmadığı gibi, özellikle o toplumda hiçbir surette yer almaz. Geliş ve gidiş, orada bulunuş sırf Allah rızası için olur.

H.z.Peygamber(sav) Savaş, Barış

Prof.Dr. İbrahim SARIÇAM

Peygamberliğin Medine döneminde, Hudeybiye Antlaşması'ndan Mekke'nin Fethi'ne kadar yaklaşık iki yıl devam eden barış dönemi dışında Mekke müşrikleriyle ve diğer müşrik Arap kabileleriyle ilişkiler genellikle mücadele ve savaş şeklinde geçmiştir.

Ancak, Kureyş müşriklerine karşı izlediği politikada Hz. Peygamber'e yardımcı olan Huzâ'nın bazı kolları ile Cüheyne, Damre ve Gıfâr gibi antlaşma yapılan kabileleri bundan hariç tutmak gerekir. Mekke'nin Fethi, Huneyn zaferi ve ardından Arap Yarımadası'nın çeşitli bölgelerinden heyetlerin Medine'ye gelip Müslüman olmalarıyla birlikte, müşriklerle ilişkilerde büyük bir yumuşama yaşanmıştır. Bununla birlikte, Hz. Peygamber'le müşrikler arasındaki mücadele, hicretin 9. yılı sonunda müşriklerle ilişkilerde son noktanın

konulmasına kadar devam etmiştir.

Müşriklerle ilişkilerde olduğu gibi, hicretin ikinci yılından sonra Müslümanlarla Yahudiler ve Hristiyanlar arasındaki ilişkilerde de savaşlar önemli yer tutmaktadır. O nedenle, burada, Hz. Peygamber'in savaşa bakış açısına temas etmek yerinde olacaktır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, Peygamberimiz hem Mekke ve hem de Medine döneminde insanları öğütlerle, delillerle, ikna yoluyla ve Kur'an okuyarak İslâm'a davet etmiştir. Dolayısıyla onun etrafında oluşan topluluk, zor kullanılarak bir araya getirilen insanlardan değil, bunun aksine tatlı dille, ikna yoluyla Allah'a çağrılmaları sonucu hür iradeleriyle İslâm'ı seçen kimselerden oluşmuştur. "Çünkü insan, zorla alıştırılmayla, kanunlarla, kaba kuvvetle ıslah edilemez, sadece davranışı değişebilir."

Hâlbuki Hz. Peygamber'in amacı insanların sadece davranışlarını değiştirmek değil, özüne hitap ederek ıslah etmektir. Barış, sevgi ve rahmet peygamberi olan Hz. Muhammed (s.a.s.), esasında savaştan ve savaşmaktan hoşlanmazdı. İslâm'ın Mekke döneminde kendisine ve Müslümanlara düşmanlık yapan, işkence eden ve şiddet uygulayanlara aynı yolla karşı çıkmamış, onlardan intikam alma yoluna gitmemiştir. Mekke döneminde nâzil olan Kur'an-ı Kerim âyetlerinde Hz. Peygamber'e ve inananlara sürekli sabır tavsiye edilmiştir. Müslümanlar maruz kaldıkları işkencelerden şikâyet ettiklerinde Hz. Peygamber "Sabredin ben savaşıla emrolunmadım" buyurarak onlara sabırlı ve metin olmayı öğütlemiştir.

Kur'an-ı Kerim'de başka topluluklarla ilişkilerde barış esastır. İnananlara hitaben "hep birden barışa girmeleri" emredilmektedir. Eğer başkaları barışa yanaşırlarsa Hz. Peygamber'den de barışa yanaşması istenmektedir. İnananlar için Allah uğrunda yola çıktıkları zaman iyice araştırma yapmaları ve kendilerine barış önerene, dünya hayatının geçici menfaatini arzularak "Sen mü'min değilsin" dememeleri ön görülmektedir.

Barış ve barışı kabule eğilim insanın fitratında, tabiatında bulunan olumlu nitelik ve yatkınlıklardan biridir. Kur'an-ı Kerim'de fitrat övülür ve onun devam ettirilmesi emredilir. Hz. Muhammed'den (s.a.s.) de Allah'ın insanları hangi fitrat

üzere yaratmışsa ona çevirmesi istenir. Barış kavramı bu bağlamda ele alındığında, Hz. Peygamber'in uygulamalarında barışın esas olduğunu anlamamız daha kolay olacaktır. Çünkü o, hayatı boyunca fitratı zorlayan davranışlardan hem kendini ve hem de sahabeyi uzak tutmuştur.

Hz. Peygamber'in gayesinin barış olduğunun bir başka göstergesi de onun çeşitli vesilelerle çevrede barışın hüküm süreceğine dair söylemiş olduğu sözlerdir. Nitekim Medine'ye gelip Müslüman olan Adiy b. Hâtim'e söylediği şu söz çok manidardır: "Allah'a andolsun ki, çok sürmez bir kadının Kâdisiye'den devesinin üzerinde yalnız başına çıkıp Kâbe'yi ziyaret edinceye kadar Allah korkusundan başka hiç bir korku duymayacağını işiteceksin."

Hz. Peygamber'in bu sözünü, ileride ne olup biteceğine dair gâibden haber verdiği iddia edilen rivayetler sınıfına dâhil etmeye ve o şekilde değerlendirmeye kanaatimizce hiç gerek yoktur. Çünkü her şeyden önce böyle bir huzur ve barış ortamının gerçekleşmesinin sağlanması onun en büyük arzusu ve hedefiydi. Ayrıca bu konuşmanın gerçekleştiği hicrî 9. yıla kadar izlenen politika sayesinde gelinen nokta ve alınan olumlu sonuçlar da bu hedefe ulaşılacağını somut olarak göstermiştir. Aynı çizgide ve aynı hızla çalışmalar devam ederse, bir kadının tek başına Kâdisiye ile Mekke arasında emniyet içinde yolculuk yapabilmesinin hiç de imkânsız olmayacağı açıktır. Bunun gerçekleşeceğini söylemek için kehânette bulunmaya da gerek yoktur.

"Allah'a andolsun ki,
çok sürmez bir kadının
Kâdisiye'den devesinin üze-
rinde yalnız başına çıkıp
Kâbe'yi ziyaret edinceye
kadar Allah korkusundan
başka hiç bir korku duyma-
yacağını işiteceksin."

Zaten Peygamberimizin de böyle bir iddiası olmamıştır. Yukarıda söylediğimiz şekilde o, somut örneklerden hareket ederek bu sonuca varmış olmalıdır.

Peygamberimiz Mekke döneminde İslâm'ı bu şehrin dışına da silahla tanıtmamış ve kaba kuvvetle yaymamıştır. Evs ve Hazrec'in ne şekilde İslâm'a girdiğini daha önce görmüştük. Tam aksine, İslâm'ı kabul ettiklerinden dolayı Müslümanlara kılıç çekilmiştir. Hicretten sonra, tahammül etme ve boyun eğmenin yerine savaşa izin verilmiş ve hatta savaş emredilmiştir. Savaşa izin verilmesinin ve cihadın meşrû kılınmasının sebepleri şu şekilde özetlenebilir:

Meşrû savunma: Savaşa izin verilmesinin en başta gelen sebebi Müslümanların canlarını, mallarını ve namuslarını korumalarına imkân tanımaktır. Müslümanlar, Mekke'de müşriklere hoşgörülü davrandıkça, onlar azgınlıklarını, zulümlerini artırmışlardı. Bu saldırganlık hicretten sonra da devam etti. Ebû Süfyan ve Übey b. Halef, ensara bir

mektup yazarak Hz. Muhammed'le (s.a.s.) kabilesinin arasından çekilmelerini istediler ve aksi takdirde kendileriyle savaşacaklarını bildirdiler. Ensar'ın bunu reddetmesi üzerine Kureyşliler münafıklara ve Yahudilere de buna benzer mektuplar yazdılar. Ebû Süfyan, küçük birliklerle Medine'ye saldırılar düzenlemeye başladı. Nitekim hicretten sekiz ay sonra iki yüz kişilik bir birlikle "Batn-ı Râbiğ" denilen yere kadar yürüdü. Bu durum, Mekke müşriklerinin iyilikten, hoşgöründen ve yumuşak davranıştan anlamadıklarını ve onların saldırılarının da hoşgörülle önlenebileceğini gösteriyordu. Zora karşı zor kullanmak, kuvvete karşı kuvvetle karşılık vermek kaçınılmaz hale gelmişti. Cihada izin veren âyet-i kerîmelerin nâzil olmasıyla Müslümanlar artık canlarını ve mallarını korumak için savaşabileceklerdi. Bu âyet-i kerîmelerde *mü'minlerle savaşıldığı, zulme uğradıkları, sadece Allah'a inandıkları için haksız yere yurtlarından çıkarıldıkları ifade edilmekte ve bütün bu sebeplerden dolayı kendilerine savaş konusunda izin verildiği* açıklanmaktadır. *İslâm davetini güvence altına almak:* Allah Teâlâ'nın tüm insanlık için gönderdiği İslâm dininin yayılması gerekiyordu. Hür iradesiyle Müslüman olan kimselere, kendilerine kılıç çekenlere karşı savunma hakkı vermemek, İslâm'ın yayılmasına engel teşkil edebilirdi. Müslümanlar davete silahla engel olan müşriklere boyun eğmek zorunda bırakılırsa, bunu gören diğer insanlar, saldırılara karşı kendilerine savunma hakkı tanımayan bir dini kabul etmekten çekinirlerdi.

İnsan hakları ve din hürriyetini güvence altına almak: Hz. Muhammed (s.a.s.) nasıl ki insanları zor kullanarak İslâm'a dâhil etmiyorsa, hür iradesiyle Müslüman olan kimseleri dinlerinden döndürmek için hiç kimsenin zor kullanmaya hakkı yoktu. Bu

noktada zor kullanmak, insan haklarını çiğnemek ve din hürriyetini insanların elinden almak demektir.

Antlaşmaları bozanları ve hainlik yapanları cezalandırmak: Yahudilerle yapılan savaşlar, ahdi bozanları cezalandırma politikası içinde değerlendirilebilir. Medine'deki Yahudiler, Hz. Peygamber'le yaptıkları antlaşmayı kısa süre sonra ihlal etmişlerdir. Kimisi müşriklerle işbirliği içine girmiş, bu yetmiyormuş gibi kimisi de Hz. Peygamber'e suikast tertiplemiştir. Kaynukâ ve Nadîroğulları, Medine'den çekip gitmeyi kabul etmişlerdir. Bunlar sorgusuz sualsiz idam edilebilirdi. Fakat Hz. Peygamber böyle yapmamıştır. Kurayzaoğulları ise Hendek Savaşı'nda Müslümanlar aleyhine savaş suçu işledikleri için, seçtikleri hakemin verdiği karara göre idam edilmişlerdir.

İslâm topraklarını yabancıların saldırılarından korumak: Evrensel İslâm daveti Arap Yarımadası'nın sınırlarına dayanınca dünyanın o zamanki süper güçlerinin İslâm bölgelerine yaptıkları saldırılara karşı konulmazsa, hem İslâm ve hem de Müslümanlar zarar göürdü. Nitekim

İslâm dininin Arap Yarımadası'nın hemen her tarafına yayılması üzerine, daha önce Müslümanları önemsemeyen Bizans ve Sâsânî imparatorlukları İslâm topraklarına saldırmayı planlamışlardır. Tebük Seferi ve Mûte Savaşı bu saldırıları önlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Savaşı zorunlu kılan nedenler Kur'an'da açıklanmıştır.

Hz. Peygamber'in gazveleri gerek savaş taktikleri ve gerekse dinî ve siyasî sonuçları bakımından büyük önem taşımaktadır. Onun döneminde meydana gelen çarpışmalar, dünya harp tarihinin bilinen en az kan dökülen savaşlarından. Yapılan bir hesaba göre (yaklaşık olarak) onun dönemindeki bütün savaşlarda Müslümanların verdiği şehit sayısı (Bi'r-i Maûne ve Recî Olaylarında öldürülenler hariç) 138, müşriklerin verdiği ölü sayısı da (Kurayza hariç tutulursa) 216'dır. Çünkü Hz. Peygamber daima prensip olarak düşmanı yok etmeyi değil, kazanmayı tercih etmiştir.

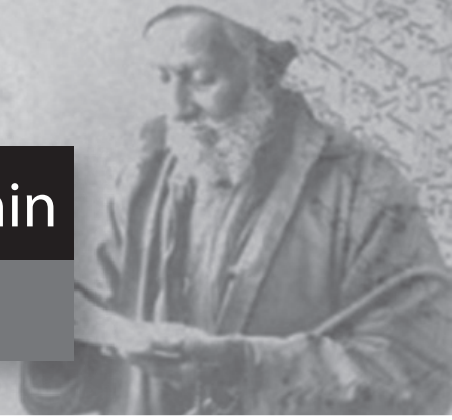
Prof.Dr. İbrahim SARIÇAM'ın Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı adlı eserinden alıntıdır.

Ankâzâde Köstendilî Halîl Efendi'nin

Tûti İhsan Efendi'ye 20. Mektubu

Bir önceki sayıdan devamı...

Sâdık kardeşim İhsan Efendi, daha evvelce de arz ettiğim gibi tabii ki yaptığımız birçok fiil taklit ile başlar. Burada arz etmeye gayret ettiğim mana, o taklitte kalmamaktır. Şimdi bir çocuğu düşün, oyun oynarken bir sopayı bacalarının arasına alır, sanki atın sırtındaymış gibi ağızyla da ses çıkararak koşar oynar. Atın üzerinde gördüğü süvarileri taklit eder. Kendisini güzel bir Arap atının üzerinde dörtnala koşuyormuş gibi hisseder. Bu merakı ve taklidi yetişkin olduğu zaman yapacağı işlere âdetâ bir köprüdür. Şimdi kırk yaşında bir adam düşün, bacağının altına sopayı alsa, beş yaşındaki çocuk gibi dıgıdık dıgıdık diye meydanda koşsa naparsın? Şaşırıp kalırsın. Hatta daha da ısrar ederse o kişiyi tımarhaneye atıp tedaviye alırlar. Yine çocuğun namaz kılışını düşün; sağına soluna bakar, namaz kılan büyüklerini taklit edip yatıp kalkar. Kırkına ellisine geldiğinde aynı şekilde yaparsa halk arasında onunla istihzâ edilir. Hatta namazla istihzâ ettiği düşünülürse kadı efendi tarafından sopaya çekilir. Aynı şekilde insan devam edegelen ibadet ve taatından zevk-i manevî almıyorsa, seneler geçtiği halde ibadet ve taatın kalbinde uyandırdığı bir neşe yoksa ve o güzellikleri irfanıyla fehedemiyorsa burada bir nâkısılık yok mudur? Yani kişi tefekküre vesile olacak ilme sahip değilse bile en azından bu eksikliğin sebebini tefekkür etmek makamında değil midir? Bunu dahî düşünse kişi irfan sahibi olur. Zîrâ "Kişi noksanın bilmek gibi irfan olmaz." demişler. Bu mana çok önemlidir. Zîrâ kişinin taklitten kurtulması ve tefekkür makamına çıkabilmesi için dert sahibi olması lâzımdır. Şöyle bir insanlık sahasına bak, neler icat edilmiş ve neler keşfedilmiştir. Ziraat, barınma, yiyecek, içecek ihtiyaçları bu sahadaki icat ve keşifleri doğurmuştur. İnsan kendisine lâzım olan şeyi

fark edince onu bulmak ve elde etmek derdine düşer. Rahatı için yahut ihtiyacını gidermek için o sahada gayret eder, kafa yorar, mesaisini harç eder. Ma'nâ ilmi de böyledir. Kişi manevî eksikliğini, nâkıslığını hissetmeden, o mana derdini çekmeden taklitten kurtulamaz. İzdırabı olmayan, çileyi bilmeyen kişi dermanı ne bilsin! İşte mürşidler insanın rızayı tahsil edebilmesi için lâzım olan aşk halini, derdi artırmak suretiyle ve kişiye acziyetini ve nâkıslığını bildirip onu kemâle koşturmak suretiyle kalpleri uyandırırılar.

Kıymetli İhsan Efendi oğlum, bazı sözleri tekrar ediyorum, farkındayım. Lâkin evvelce yazdığım da o sözlere muhatap olan İhsan Efendi ile şimdi şu satırlara muhatap olan İhsan Efendi aynı değil. Binâenaleyh bazı kelâmın tekrarı îcab ediyor. Her rekâta Fâtihâ'yı tekrar ederiz. Zîrâ secdeden kalkan kişi başka bir benlikle kıyam eder. O buluş ile ve o makamdaki yakınlığı ile Fâtihâ'yı tekrar eder. Neyse, şimdi bu kalsın. Amma tefekkür etmek üze bir yerde kalsın. Hak celle ve âlâ Kur'ân-ı Kerîm'inde "Elestü bi rabbüküm" buyuruyor. Yani "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" Kullarının da cevaben "Belâ" yani "Bilakis (Yâ Rabbi, sen bizim Rabbimizsin)" diyerek tasdik ettiğini beyân buyuruyor.

Cenâb-ı Hakk "Ben sizin Rabbinizim değil mi?" diye sorabilirdi. Amma kelâmında böyle buyurmadı, bu, muhakkak bir sebebe mebnîdir. Müfessirler ve âlim olan zâtlar bu âyetin tefsirinde şu hikmete dikkat çekmişlerdir: Hak Teâlâ "Ben sizin Rabbinizim değil mi?" diye sorsa belki şuursuzca, tefekkür etmeden hatta korkudan, bilmeden tasdik edilebilirdi. Ama suâl menfî soruldu. "Sizin

Rabbimiz değil miyim?" suâline muhâtab olan kişide, Hak Teâlâ'yı Rabbi olarak tasdik etmezse kendisini nasıl bir musibetin bulacağını ve Allah'sızlığın nasıl bir helâk olduğunun derdini idrak vardır, bu yüzden o idrakle, şuurlu bir şekilde "Belâ" diye cevap verdi. İşte bu arz ettiğim tefsirin az evvel bahsi geçen mevzuları nasıl cem ettiğini fark etmişindir. Yani ruhlar âlemindeyken bile bizler tefekküre, şuurla imana sevk edildik. Bu sevk edilişte dahî derde talib olduk. İnsan derdini idrak etmekle dermanı müdrük kılındı. Ol sebeptendir ki, mü'mînler o kimselerdir ki onların derdi Allah'tır ve Allah'tan ayrı kalma korkusu manasına gelen takvadır. Bunun karşılığındaki derman ise Cenâb-ı Hakk'a kurbîyyet ve cemâlullahtır. İşte tefekkür, kişiye cemâlullah sırlarını, Cenâb-ı Hakk'ın tecelliyat âyetlerini açan önemli bir miftâhtır. İbadet irfandan ayrı olamaz. Bu irfanın akılda karar kılmasına ve akli nurlandırmasına tefekkür denir. Böyle bir saat tefekkür etmek, irfandan mahrûm olarak yapılan yetmiş sene ibadetten üstündür.

Derviş İhsan Efendi oğlum, insanların çoğu kalb iklimini ve tefekkürün Hak katındaki değerini bilemezler. Hâlbuki Cenâb-ı Hakk bizi tefekküre sevk edecek ne çok şey halk etmiştir. Bunları saymakla ta'dât

edemeyiz. Lâkin küçük bir misal vereceğim. Belki bu küçük misalle büyük manalara kardeşlerini sevk edebilirsin. Bazen bir şey düşünürüz. O düşündüğümüz karşımıza çıkar. "Akşama şu olsaydı da yeseydim." dersin, akşam eve gelirsin, bakarsın ki canının çektiği şey sofrada duruyor. Demek ki tefekkür sahasının bir vücûdu var. Hak celle ve âlâ düşüncelerimize de vücûd veriyor. Rahmetinden dolayıdır ki kötü düşüncelerimize günah yazmıyor. Ancak iyi düşündüğümüz şeyleri daha yapmadan sevap olarak meleklerine yazdırıyor. Bu acîb bir şeydir. Demek ki tefekkür, düşünmek, hatırdan bir şeyi geçirmek onun bir âlemde vücûd bulmasına sebebiyet veriyor. Hatta o vücûdiyeti bu âleme dahî intikal ediyor. Bu misali başka bir misalle kuvvetlendirelim. Kişi Kâbe-i Muazzama'da kalbinden gelen kötü bir düşüncüyü yahut hatırına gelen bir günahı hemen defetmez de hayalinde onu büyötmeye ve işlemeye devam ederse sanki o günahı işlemiş gibi muamele görüyor. Allah muhafaza eylesin! Bak, demek ki onun bir vücûdu var yani tefekkür küçük bir şey değil. Şimdi bu misalin tersini düşün.

Zikrullah ile tenvir olmuş bir kalb, Cenâb-ı Hakk'ın tecellilerine şâhid olmuş bir göz, Allah Teâlâ'nın râzı olduğu hislerle dolmuş bir sine tefekkür etmeye başladığı andan

i'tibaren derecesini ancak Cenâb-ı Hakk'ın takdir edebileceği çok büyük bir ibadete mazhar oluyor. Aynı, bedenen bu âlemde ibadet etmiş gibi ecir alıyor, Cenâb-ı Hakk'a kurbiyyet adımlarını atmış oluyor. Hem de bunu yaparken, hariçte bu yaptığı görünmediği için bu ibadetin zâyi olması mümkün olmadığı gibi kulun nefsi bile buradan pay alamıyor. Melekler

ve insanlar hatta şeytanlar dahî onun o halinden haberdar olamıyor. Zîrâ Cenâb-ı Hakk husûsî arşının tahtında(altında) halk ettiği âlemlerden bir âlem içerisinde bu râzı olunan tefekküre bir vücûd veriyor ve harem-i subhanisinde onu muhafaza ediyor. İşte bu halin beyânı için Fahr-i âlem Efendimiz buyuruyor: "Lâ ibadete kettefekür, tefekkür gibi ibadet yoktur." Yani böylesi bir ibadete teşbih edilecek(benzer) ve ortaya konulabilecek, misal teşkil edecek amel yoktur. Böyle olduğundan Hak Teâlâ kendi ilâhî hazinesinden buna bir ücret tayin eder. Bu ücretin derecesi amelin cinsinden olup başka ibadetlere verilen ecirlerle ölçülemez.

İhsan Efendi oğlum, sohbet bu derecelere kadar çıkmışken şimdi dönüp de taklide bakabilir misin? Taklitin esamesi bile okunmaz. Şu kadcık satırdan sonra bile herhangi bir kişinin taklidî hallere artık tenezzül etmeyeceğini düşünürsek zevât-ı kiram (kerîm olan yüce insanların) bu halde bulunan kişilere tenezzül edebileceğini hiç düşünebilir miyiz? Peki ya Cenâb-ı Hakk taklit ile Nefs-i Emmâre derekesinde olanı tenezzül buyurup hiç muhatap kabul eder

mi? Böyle olduğu halde boğazına kadar günaha batmış kişi "Ah ben ne yaptım!" diye inler, "Aman yâ Rabbî!" diyerek Hak katındaki şahsiyetini birazcık tefekkürle aman dilerse o rahmet kapıları ona ardına kadar açılır. Yani kişi değil ibadet ve taatını idrak ile yapmak, günahını dahî günah olduğunu idrak ederek yapsa yine Cenâb-ı Hakk'ın katında makbul sayılacak hale ve amele ulaşır.

"Bazen bir şey düşünürüz. O düşündüğümüz karşımıza çıkar. "Akşama şu olsaydı da yeseydim." dersin, akşam eve gelersin, bakarsın ki canının çektiği şey sofrada duruyor. Demek ki tefekkür sahasının bir vücûdu var. Hak celle ve âlâ düşüncelerimize de vücûd veriyor. Rahmetinden dolayıdır ki kötü düşüncelerimize günah yazmıyor."

Kıymetli İhsan Efendi oğlum, Cenâb-ı Hakk taklitlerimizi tahkîk eylesin. Taklit ile tok gibi görünüp aç olmaktan muhafaza eylesin. Taklide gözümüzü açıp da tefekkürlere gözümüzü yummadan muhafaza eylesin. Aklımızı, kalbimizi pür-nur eylesin. Kalplerimizdeki ucûbât-ı şeytaniyyeyi, sadırlarımızdaki vesavis-i nefsanîyeyi izâle edip ilhâmât-ı rabbânîye'sini gönüllerimize havale eylesin. Ölmeden evvel nefsinin muhasebeye çeken, hesap gününden evvel kendi hesabını görmeye çalışan âkil ve sâlih mü'mînlerden eylesin.

Allâhümme elhimni rüşdî ve e'iznî min şerri nefsi / Yâ Rabbî, Sen bana

kâmil îmânın yolunu ilham eyle. Ve beni nefsimin şerrinden, nâkışlığından, nefsimde düşerek Seni unutmak belâsından muhafaza et.

Âmin.

Sübhâne rabbike Rabbi'l-izzeti amma yasifûn vesselâmun ale'l mürselîn ve âlihi velhamdülillahi Rabbi'l-âlemîn.

İstemem!

Senin tenine değmeyen,
Yağmuru istemem,
Meltemi istemem.

Sana yanmayan yıldızı, istemem.
Bülbüller söyleyecekse, seni söylesin
Senden okumayan, bülbülü
Ne söylerse dinlemem.

Özlemim sen olacaksan, yansın yüreğim
Sılası sen olmayan vatani,
Gurbet istemem, vatan istemem.

Senden gayri bir aşkla kül olursa kalbim,
Bu kalbi istemem,
Sonu sana çıkmayan yolu,
Yönü istemem yolu istemem.

Kalbini fethedecekse,
Geçerim bin Sina'yı birden,
Yoksa neyime bu fethi,
İstemem Mısır'ı, istemem cihanı.

Ben sultan Mehmed'im,
Önümden İstanbul'un,
Yakarım bu şehri,
Yüzünde bir tebessümün için.

Ben senin ümmetinim,
Sensin benim Efendim,
Senden gayri, senden başka,
Efendi istemem sevgi istemem.

Fâtih Sultân Mehmed Hân

Şimdi Kuşa Benzedi!

Serkan ZEYBEKER
serkanzeybeker@gmail.com

Bazıları İslam'da reform yapmak istiyor. Subhanallah, şaşılacak şey! İslam ile aslı bozulmuş olan inanışlar neden bir tutuluyor? Bu türedilerin İslam'dan anladıkları acaba

nedir?

Anlamak için, önce anlamak istenen şeye gönül açılmalı. Temiz bir kalp ile o şeye yönelmeli. Herhangi bir önyargı sahibi

olunmamalı. Yoksa anladığımız şey, o şey olmaz.

Kırmızı camlı bir gözlükle etrafa bakan, etrafı kırmızıyla karışık zanneder. O gözlüğü çıkarmadan gördüğü hiçbir şey hakikatin ta kendisi değildir.

Misâl; şaşının çift görmesi, aslında bakıştaki bir arıza değil midir?

Demek ki doğru bir bakış olmadan, doğruyu bulmak da olmaz...

Din-i Mübin-i İslam, Allah'ın (c.c) yeryüzüne gönderdiği son Nebinin (s.a.s) tebliğ ettiği dindir. Bu dinin kitabı Kur'an, yeryüzüne nüzul eden son ilahi kitaptır. Gönüllere şifa, akıllara ziyâdır.

Herkes için mi? Normalde bu sorunun cevabı tabiidir ki, evet olmalıdır. Fakat daha dikkatlice tefekkür edersek, bu evet cevabına bazı istisnalar koymak gerekir. Çünkü elbette ki Kur'an öyle olsa da, ona bakan herkes doğru bir bakışla ona yönelmemektedir. Yoksa yeryüzünde mümin olmayan kalmazdı. Rabbimiz (c.c) kitabında şöyle buyurmaktadır:

"(Habîbim) Sana Kitabı indiren odur. Ondan bir kısım âyetler muhkemdir ki bunlar Kitabın anası (temeli) dir. Diğer bir kısmı da müteşâbihlerdir. İşte kalplerinde eğrilik bulunanlar sırf fitne aramak (ötekini berikini saptırmak) ve (kendi arzularına göre) onun te'viline yeltenmek için onun müteşâbih olanına tâbi olurlar. Hâlbuki onun te'vilini Allahtan başkası bilmez, ilimde yüksek payeye erenler ise: 'Biz Ona inandık. Hepsî Rabbimiz katındandır' derler. (Bunları) salim akıllardan başkası iyice düşünmez." (Âli İmrân, 7)

Kalplerinde eğrilik olanlar... İşte bu kimseler için Kur'an hidayet kaynağı olmaz. Doktorun verdiği ilacı kullanmayıp yanında tutanın şifa bulamayacağı gibi; baktıkları Kuran gözlerinden öteye, okudukları Kuran ağızlarından öteye yani kalplerine işlemez.

Çünkü bunların derdi kendilerini dine uydurmak değil, dini kendilerine uydurmaktır. Kendine uyan kısımları alır, uymayanlara kılıf ararlar.

"Kuranın bu emrine uyarsam nefsim ağır gelir, bunu biraz kırpalım. Rasûlullâh (s.a.s) şöyle demiş, buna uyarsam şunları kaybederim, bunu da biraz kırpalım. Din böyle demiş, uyarsam kâfire mahcup olur şirin görünemem, bunu da biraz kırpalım. Bunu da, bunu da, bunu da... Hah şimdi din oldu!"

Hâlbuki Allah (c.c), din olarak yalnız İslam'dan razıdır.

Hidayet rehberi İslam'ın prensipleri nerede, hevânın mahsulü olan sapkın evhamlar nerede?

Rabbimiz (c.c) buyuruyor:

"Kendi nefsinin arzusunu kendisine ilâh edineni gördün mü?" (Furkân, 43)

Ve yine buyurur ki:

"Ayetlerimizde ilhada sapan sapkınlar (ayetlerimize yalan diyenler) elbette Bize gizli kalmazlar. O halde ateşe atılan mı hayırlıdır, yoksa kıyamet gününde güven içinde gelecek olan mı? Düşünün de istediğinizi yapın, çünkü o her ne yaparsanız görür." (Fussilet, 40)

Allah (c.c) hakkı hak bilip ona tabi olanlardan, batılı batıl bilip ondan uzak duranlardan eylesin.

Âmin, âmin, âmin. Bi hürmeti Tâ-hâ ve Yâ-sîn...

Ey Ahâli!

Rüku ve Secdelerimizle Hakk'a Meylimizi Artıralım

Yusuf SELİM

yusufselilm76@hotmail.com

Hayata ibret nazarıyla bakmak, tefekkür etmek ne kadar da kıymetli... Hiç kıymetli olmasa Rasûlullâh Efendimiz (s.a.s):

“Bir saat tefekkür bazen bir sene (nafile) ibadetten daha hayırlıdır.” (Suyutî, Câmiu's-Sağîr, II/127; Aclûnî, I/310) buyurur muydu?

Üstadım Abdullah Demircioğlu Hocam “Bir kuru yaprağın dalından kopup toprağa düşmesi bile anlayana yeter” diyerek, ‘yeter ki insanın anlayışı olsun, düşünsün’ der gibi çevremize şöyle ibretle bakabilmenin ne kadar kıymetli olduğunu bizlere hatırlatıyor.

İbretle bakmak dedik ya efendim, geçmiş zaman içinde hayata ibretle bakan ve hayatı ibretlik bir Allah dostu yaşarmış, Behlül Dâna Hazretleri. Mübarek insan öyle zamanda

yaşamış ki, Asr-ı Saadet’ten sonra zühd hayatını devam ettiren sûfî hayatının kâlde değil halde yaşadığı bir dönem. Câfer-i Sâdık, Dâvûd-i Tâî, Habîb-i Acemî, İmâm-ı A’zam Ebû Hanîfe gibi ilim ve irfanda zirve yapmış Hakk dostlarının dönemi. Onlar bir başkaymış azizim, bir başkaymış.

Dalından kopup düşen savrulan kuru yaprağa bakıp düşündüğümüz gibi Behlül Dâna Hazretleri de viran olmuş bir evin yıkılmak üzere olan duvarına bakıp kendi akıbetini düşünürmüş.

Peygamberler hariç akıbetinden kim emin olabilir ki? Ve efendim duvar bir gün ansızın yıkılıvermiş. Behlül Dâna Hazretlerinin gönlü sevinçle dolmuş. Onun bu haline anlam veremeyen insanlar meraklanınca sormuşlar halinin hikmetini.

“Duvar meyilli olduğu tarafa yıkıldı” demiş.
“Bunda şaşılacak ne var?” demişler.

“Mademki dünyadaki her şey nihâyetinde meylettiği tarafa yıkılıyor, benim de meylim Hakk’a doğrudur, o hâlde ben de ölünce Hakk’a varırım. Ey ahâlî, rükû ve secdelerimizle Hakk’a meylimizi artıralım ki başka yönlelere yıkılmayalım!” demiş mübarek insan.

Allah yolundan bizi,
Ayırmasın hepimizi,
Zikri ile yaşatsın,
Şükrü ile donatsın.

Meylimiz hep O’na (c.c) olsun, günahımız olsa da hep O’na (c.c) dönelim, yönelelim ki son nefesimiz, akıbetimiz hayr olsun.

Âlemlere rahmet Hz. Muhammed (s.a.s) Efendimizin bildirdiği üzere **“Kişi, yaşadığı hâl üzere ölür.”** (Müslim, Cennet, 83)

Mürşidim Abdullah Efendimin veciz sözleriyle bitirelim,

Aşkın ile coştur bizi,
Yollarında koştur bizi,
Kâbe’ne ulaştır bizi
Biz günahkârız Allah’ım

Gelelim sana adım adım,
Kalmadı dilimde tadım,
Allah Allah’tır evrâdım
Biz günahkârız Allah’ım...

Benî Âdem'in Efendisine, Şiirlerin Efendisi Olan Na'tlar

Mevlid-i Şerif (Vesiletü'n-Necât), Süleyman Çelebî Hazretleri

Tufan ATMACA

tufan26@hotmail.com

"Allah adın zikredelim evvela, vacib oldur cümle işde her kula..." sözüyle başlayalım. Selam ismiyle selamete başlayıp, Vesiletü'n-Necât'ını tanıtmaya devam edelim. Ama gerçek şu ki Süleyman Çelebî Hz.leri (v. H.825 / M.1421) ve diğer Nebi aleyhissalâtü vesselâm Efendimiz'in (s.a.s) âşıkları bu sevdâyı yaşamışlar ve hissiyatlarının çok azını bize yazarak aktarmışlar. Ne demiştir mutasavvıflar, bu kâl ilmi değil hâl ilmidir. Yani bizlere de Latif olan Allah (c.c) biraz nasip etsin diye belki de bu yazılara sarılıyoruz ve vesile kılıyoruz.

Yazımızageçmedenönce değerli Üstadımız Abdullah Efendinin Sünen-i Ebû Dâvûd derslerinde aktardığı Hâdis-i Şerif'lerden bir örnek verelim ve Peygamberimizin (s.a.s) o nurlu iklimine yelken açalım.

Müminlerin annesi Hz. Aişe (r.a) buyuruyor ki:

"Rasûlullâh (s.a.s) her an Allah Azze ve Celle'yi zikreliyordu." [Ebû Dâvûd, 17]

Bu girizgâhtan sonra gelelim yazımıza. Süleyman Çelebî Hz'lerinin Mevlid-i Şerifinde Velâdet kısmına gelmiştik.

4. Velâdet

Süleyman Çelebî Hz.leri bu kısma bu şekilde başlıyor:

***Bu Süleyman nice medh itsün onı
Çünkü meddâhıdır anın ol Gani
Ol gece kim toğdı ol hayrül-beşer
Anası anda neler gördi neler
Ol rebüü'l-evvel ayın nicesi
On ikinci gice isneyn gicesi
Çevre yanıma gelüb oturdılar
Mustafâyı birbirine muştular***

Kolay ve öz Türkçe bir Nât olan Mevlid-i Şerif'te Rebiülevvel ayının on ikincisinde insanlığın en iyisinin doğduğu müjdeleniyor ve bu bölümünün baş tarafında Süleyman

Çelebî Hz.leri O Büyük Nebî'yi Hz. Ğani'nin, Hz. Allah'ın (c.c) medhettiğini ve kendisinin de bu sebeple bundan aciz olduğunu belirtiyor. [A. Aymutlu, Süleyman Çelebi ve Mevlid-i Şerif, MEB, İstanbul, 1995, s.45-46]

Bir sonraki fasılda Mi'râc gecesi işleniyor:

5. Mi'râc

Bu fasıl şu şekilde devam ediyor:

**... Ol gök ehli cümle karşı geldiler
Mustafaâ'ya hayli ikrâm kıldılar**

Bu fasılda Hz. Cebrail'in (a.s) kendisine hürmet edip Burağı getirdiği ve ol Hz. Hakk'ın katına çıktığını anlatıyor ve yine gök ehlinin de ikramda kusur etmediğini belirtiyor. Ve Hz. Allah'ın Cemalini gördüğünü belirtiyor ve görme olayını bizatihi Hz. Hakk'ın bildirdiğini söylüyor. [A.g.e, s.125-134]

6. Hicret

Bu fasıl Hicretten çok Peygamber Efendimiz'in (s.a.s) taatıyla ve vasıflarından bahsediyor. [A.g.e, s.46.]

**Dahi bundan sonra ol Hayru'l-beşer
Mekke'den Hakk emiyle kıldı sefer
Mekke'den hicret kılub gıtdi Rasûl
Ol Medine şehrine yitdi Rasûl...
... Her kemâlat ile kâmil Şâh idi**

Anın için ol Habîbullâh idi

Devamla Hz. Peygamber Efendimizi (s.a.s) Hz. Allah'ın Kur'ân'da nasıl övdüğünü, Yusuf (a.s)'dan daha güzel olduğunu, her işini riyasız ve ihlasla yaptığını, hem tevazu sahibi hem de söz ile kimseyi incitmediğini ve daha nice güzel vasıflarının olduğunu belirtiyor bu fasılda. [A.g.e, s.135-139]

Gelecek yazımızda inşallah **Nasihat Faslıyla** devam ederiz.

Değerli kardeşimiz, ihvanımız Zafer Tortum'un (v. H.1438 / M.2017), Ulu Veli Süleyman Çelebi Hz. ve ehli imanın da ruhuna Fatiha Sûresini esirgemeyeceğinizi ümit ediyorum.

Aziz ve Latif Peygamberimizin (s.a.s) yüce ruhuna, salât ve selâmımızı ilimler adedince iletiyor, salavat getirirken sizlerin affına sığınyor ve hatalarımızın düzeltilmesi ve doğru yola iletilmemiz niyazında bulunarak dualarınızı bekliyorum.

Dahi Zü'l-Cenâheyn olan Hocamızın teveccühüne mazhar olmayı arzu ediyor, çalışmalarımızda muvaffakiyet diliyor ve tesirini halk etmesini Yüce Yaradandan istiyoruz.

Ya Rab, Kurbiyet-i İnsan-ı Kâmil nasip eyle!

Ve ahiri da'vahüm ve eni'l-hamdülillahi Rabbi'l-âlemîn.

Bâkî ve Kevserî selamlar...

İLHÂM

Bilgi Kaynağı mıdır?

Mizan

İlhâm, ilm-i tasavvufta **“gönle doğan ilahi bilgiler”** anlamında bir terim olarak kullanılır. Zuhurât görmek veya bazı manevî hâller ile gönle doğan haberler de yazımızda genel olarak ilhâm kapsamında değerlendirilecektir.

İlhâm öyle bir hâldir ki, maneviyat yolcusu bir derviş onu kendi âleminde yaşayabileceği gibi ihvan arasındaki sohbetlerde de ona tanık olabilir. O halde ilhâmın İslâm itikadında ve fıkhında hükmü nedir, bu hâl ile hâllenen müridin ihvan arası münasebetlerinde nasıl bir yol izlemesi gerekir veya böyle bir haberi alan bir müridin bu hususu nasıl değerlendirmesi gerekir gibi hususlar cevaplandırılması elzem sorulardandır.

Ehli tasavvuf, kalbi, aynayla teşbih etmiştir.

Kalpten kasıt gönüldür. Günah kirlerinden, kötü hasletlerden temizlenen bir gönül, mürşidine veya eşyaya yöneldiğinde oraya tıpkı bir şeye yönelen aynada görüntülerin aksetmesi gibi görüntüler veya bazı hisler akseder. Tasavvuf ve tarikat yolları, Allah dostları yetiştiren yollardır. Bu manevi yolculuğu tecrübe etmiş bir Mürşid-i Kâmilin kontrolünde yetişen dervişler **“dereden geçen paçası ıslanabilir”** misali kimi zaman o kâmil insanın kalbinden müridin kalbine yansıyan bazı hallere de mazhar olabilirler.

Fakat şu husus önemlidir:

Haddi zatında bu yolların böyle haller vermek gibi bir garantörlüğü de yoktur. Çünkü tasavvufun nihai hedefi; hakiki imanı kalbe yerleştirmek, amelleri nefse kolay

getirerek ihlas sahibi olmaktan ibarettir. Dolayısıyla günlük zikrini yapan dervişin dilinde bir tat, gönlünde huzur bulması; keşif ve zuhurat görmekten veya keramet sahibi olmasından daha mühimdir. Yani tasavvuf yolunda ilerlemekten murad; kişinin iman, amel ve ihlas noktasında yetişmesidir.

İlhâm ile bilgi sahibi olunabilir. Fakat göz, kulak gibi diğer haber edinme vasıtaları gibi gönlün de hataya düşmemesi için bazı tecrübeler edinilmesi, alınan veriyi ilim haline dönüştürebilmek için bazı ön bilgilere ihtiyaç duyulması ve bazı usullerin takip edilmesi gerekir. Nasıl ki bakmak ve görmek farklıdır veya nasıl ki her zaman gördüğümüzden veya duyduğumuzdan emin olamayız, işte bunun gibi her ilhâm sanılan şey de ilim olmaz. Tasavvufun bir tanımını da **“kalbe doğan şeyin ilhâm ya da vesvese olduğunu tespit eden bir ilim”** olmasındır.

Bu hâlde bulunan mana yolcusunun eğer ki mürşidi varsa ne ala! Yoksa şiddetle mürşide ihtiyaç duyulur ki o kâmil zat, elindeki şeyin ona bir cevher mi yoksa cam kırığı mı olduğunu bildirsin. Allah muhafaza buyursun, nice kimseleri şeytan burada aldatmıştır. Mürşidi olan ise ona danışır, zamanla tecrübe etmesi gerekenleri günbegün öğrenir. Aldanmadan mahfuz olur ve hedefini şaşırmaz.

Diğer bir tehlike de dervişin bu halleri başkalarına anlatmaya meyil göstermesidir. Bu da iki tehlikenin kapısını açar. Birisi riya, diğeri ise işiten kimsenin ümitsizlik, haset gibi haller yaşamasıdır. Dolayısıyla hedef olmayana hedef sanmak ve gönlü Mürşid-i Kâmilin gösterdiği istikametten vehimlere sevk etmek tehlikesini ortaya çıkarır.

İlhâm, kişinin kendi iç âleminde olup biten

bir husustur ve İslâm uleması nezdinde bir haber kaynağı değildir. Bu; şu demektir Hiçbir ilhâm, İslâm'ın inanç değerlerinde bir artma veya eksilmeyi gerektirmez. Amellerde, yapılması gereken işlerde bir fazlalık veya eksiklik sonucunu doğurmaz. Bir şeyi umuma gerekli veya mubah kılamaz. İslâm'ın öncelikli haber kaynakları Kur'ân ve hadislerdir. Yine icmâ' ve kıyas iki kaynağın nurundan elde edilmiştir. İşte halk için lazım olan, müctehidlerin içtihatlarına uymaktır. el-hâsil ilhâm ile alınan bilgiler ancak İslâm'ı şerh edebilir. İslâm'a uymaz ise reddedilir. Mürşid-i kâmillerin ilhâmına tabi olmak ise bir gönül meselesidir. İslâm'a uygun olduğu sürece ne uyan kınanır ne de uymayan... Dervişlerin ilhâmı ise hataya çok müsaittir. Her işte tecrübe, icazet ve liyakat elbette ki aranır.

Kanaatimiz odur ki, dervişler bu halleri kendi iç âlemlerinde yaşamalı. Bu konuları mahrem bilmeli. Mürşidi haricinde dile getirmemeli. Hedefe, Hakk'a vasıl olmayı murad etmeli, vasıtaya meylederek vartaya düşmemelidir. Dile getirmenin fitnelerinden çekinmeli, topluma faydalı bir birey olmaya çalışmalıdır.

Mademki son ayet nüzul olmuştur, son hadis, Allah Rasûlü'nün (s.a.s) fem-i saadetlerinden dökülmüştür, o halde İslâm'ın hüküm defteri kapanmış, sadece ictihad yolu kalmıştır.

İctihad işi ehlindedir, ilhâm işi de ehlindedir.

O halde derviş uyanık olmalı ve işi ehline havale etmelidir.

Vesselam...

Toplanmak İçin Dağılmak Lazım!

Yalçın ALBAYRAK
albayrak26@hotmail.com

Birbirinin zıddıdır dağılmak ve toplanmak. Biri var olan, elde olan ne varsa tasarrufunun, kullanımının veya sahipliğinin tamamen kaybedilmesi manasına gelir. Diğeri ise hâkimi olunmayan, tasarrufuna, sahipliğine muktedir olmadığımız şeylerin bu sahipliğine ulaşmamız durumudur.

*Vasil olmaz kimse hakka cümleden dur
olmadan*

*Kenz açılmaz şol gönülde tâ ki pür nur
olmadan*

Şemsettin Sivasi'nin (k.s) söylediği bu kısa beyitte ilk mısırada talibin var olan, sahip olduğu cümle varlığın elinden çıkması gerektiği beyan buyruluyor. Talibin sevdiği maddi veya manevi ne var ise bunların (elden gitmese de) sevgisinin gönülden gitmesi gerektiği ifade ediliyor. İnsanın,

dünyada gelişme çağı ve gençlik yıllarının ortalarında, yani yaşı 18-20 oluncaya kadar bazı hevesler ve istekler, tul-i emeller sahibi olabiliyor. Dünyanın süslü çekiciliği onu kendine cezbedebiliyor. Gönülüne dolan bu dünya veya ahiret sevgisi ya da benlik sevgisi gönlünde hayat bulabiliyor. Ve onula Rabbi arasında adeta bir perde olabiliyor.

Fakat yaş kemale doğru geldikçe, hayat denizinde yol aldıkça, maddi lezzetlerin ve maddi kazançların (kesplerin) tekrar tekrar yaşanması ve sonunda bitmesi bir doygunluk hissi oluşturabiliyor.

İşte o zaman insan başını iki elinin arasına alıp; "Ben nerden gelip nereye gidiyorum? Benim sonumda bu biten şeyler gibi mi olacak?" sorusunu adeta ruhuna, özüne yöneltiyor. İşte bu duruma gelen insan; bu

sefer bitmeyen, tükenmeyen, hiç eksilmeyen Rabbine doğru yaklaşımaya, onu tanımaya ve Onu istemeye başlıyor.

Fakat sorun şu ki gönül bu ana gelinceye kadar birçok hevâ ve hevesle dolmuş, kaynayan bir kazan gibi düşünceler, istekler, arzular deryasına dönmüş. Peki, ne yapmak lazımdır?

Lazım gelen şey içerde ne varsa **dağıtmaktır!** Nefsinin sevdiği ne varsa onlardan infak etmektir. Hz. Peygamberimizin (s.a.s) buyurduğu gibi; **“Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça, gerçek iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu hakkıyla bilir.”** [Âli İmrân, 3/92]

İşte bu dağıtma sürecini kişi kendisi yapabilir mi? Elbette kısmî olarak yapabilse de kâmil manada yapmaya gücü yetiremeyecektir. Zira manevi âlem (gönül âlemi) tecrübe ister. Bu yolu bilen birini ister. Ancak böyle bir kişi ile -ne var ise dağıtılır- bu masiva... Gönülden çıkarılır. Bu çıkarma sürecine tasavvufta **“Nefy etmek”** denilmiştir. Kişi sevdiklerinden (nefsani isteklerinden) bu süreçle kurtulur ve kime kavuşur bilir misiniz? Tabi ki Rabbu'l-Âlemine (c.c) kavuşur. Kudret sahibi, ilim - hikmet sahibi, sevgini gerçek sahibine ulaştır.

Kalbimizde ne varsa sildik. Çer-çöpten, kısaca masivadan arındırdığımız evimizde tek çöp kalmayınca kadar çaba gösterdik. Peki, bu ev boş mu kalacak? Tabi ki hayır... İşte toplanma süreci başlıyor.

Ancak sevgilinin, yani Cenab-ı Allah'ın (c.c) sevdiği şeyler o gönülden toplanmaya başlayacaktır. Ayetler ve hadislerin bize emrettiği güzellikleri hayatımıza davet ederek evimizi (ruhumuzu) şenlendireceğiz.

İşte bu sürece âlimlerimiz **“isbat etmek”** demişlerdir. Yani onun varlığını özümüze, içimize, benliğimize, nefsimize, ruhumuza, ...vs. kabul ettirme ve kabul etme diyebiliriz.

Günlük yaptığımız tesbihatta *Kelime-i Tevhidi* söylerken önce *“Lailahe”* derken gönlümüzden ne varsa terk edip sağ tarafımıza atıyoruz. Adeta gönlümüzü boşaltıyoruz. Yani nefy ediyoruz, terk ediyoruz.

Sonra *“İllallah”* diyerek kalbimize doğru isbat ediyoruz, kabul ediyoruz. Bu ***Kelime-i Tayyibeyi*** ne kadar çok söylersek o kadar çok Cenab-ı Allah'ı (cc) içimize, evimize, gönül âlemimize davet etmiş oluyoruz.

Buyurulduğu gibi **“Lâ ilâhe illallâh benim kalemdir. Bunu söyleyen kimse bu kaleye girer. Bu kaleye giren kimse de azabımdan kurtulur.”** [Ebû Nuaym, Hilye, 3, 224; Deylemi, Firdevsü'l-Ahbâr, Hadis no: 4458; Süyûtî, el-Câmiu's-Sagîr, Hadis no: 6048; Süyûtî., ed-Dürrü'l-Mensûr, 4, 293] hadisi şerifinin mucibi ile amel etmiş oluyoruz.

İşte ***Kenz*** denilen gerçek hazine budur. Gönlün pür-nûr olması, içindekilerden kurtulmasıyla olduğu gibi gerçek, hazineye gidenlerin amelide, günlük tesbihatı yapmak ve bunun dışında kalan zamanımızda da dilimizin sürekli *Kelime-i Tevhid* ile ıslak olması değil midir?

Allah'ın (c.c) selamı üzerinize olsun.

Not: Yazının başlığı, Kasım 2017 ayı içinde Kozaklı'da bir hafta sonunda bir araya geldiğimiz, Kıymetli Hocamız Abdullah Demircioğlu tarafından söylenmiş bir sözdür.

Zikir; İbadet ve Taatin Özüdür, İliğidir

Abdullah USTAÖMEROĞLU

Cevzâdan tahriç etmiştir. Ebû Cevzâ buyuruyor ki; Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Münafıklar size, mürâî deyinceye kadar Cenâb-ı Allah’ı (c.c) çokça zikrediniz.”** (Hadis mürseldir.) Bu hadiste cehrî zikre işaretler vardır. Hafi ve cehrî zikir ne demektir? Zikir; anmak, hatırlamak demektir. Sûfî ıstılahında ise zikir; Allah adının veya diğer esmâların, 24 saatte bir olmak üzere tekrar edilmesidir. Ekseriyetle bu, sûfîler arasında zikrullah olarak kullanılmaktadır. Bunun cemi, yani çoğuluna “ezkâr” denmektedir ki, zikirler manasınadır.

Sûfîlerce zikir dört şekilde yapılmaktadır:

1. Hafi (gizli) zikir
2. Cehrî (alenî) zikir
3. Kalbî (kalple) zikir
4. Lisânî (dille) zikir

Tarikat kurucularının içtihat

farklılıklarından doğmak üzere sûfîlerin intisap ettikleri şeyhlerine göre zikir şekilleri de değişir. Bir kısmı cehrî, bir kısmı da hafi zikir yaparlar. Zikrin lezzetini tadanlar onu ancak anlarlar. Tadmayan bilmez.

Peygamberimiz (s.a.s):

“Benim, Allah (c.c) ile öyle bir vaktim vardır ki; o an bana ne bir melek-i mukarreb ve ne de bir nebiyy-i mürsel yaklaşamaz” (Keşfü'l-Hafâ, II, 173) buyurmuştur.

Zikir; ibadet ve taatin özüdür, iliğidir. Müminler için son gaye olarak tanımlanan hubbu ilahiye (Allah sevgisi) bu yoldan varılır. Yine Hadîs-i Şerîf’te gelmiştir ki; **“Allah, Allah diyen kimseler üzerine kıyamet kopmaz.”** Zikrullah hak olan tariklerde kuvvetli bir umdedir. Kişi zikre devam etmeden hakka vasil olamaz. Zikrullah velilik makamına ermek için bir

basamak olup, sâlikin kılıcı, silahı sayılıp onunla düşmanları def eder, gelecek olan afetleri Cenâb-ı Allah onun duasının bereketiyle ortadan kaldırır.

Zikrin özelliklerinden biri de zaman ile kayıtlı olmamasıdır. Her zaman ve her vakitte Cenâb-ı Allah zikredilebilir. Bunda abdestli veya abdestsiz olmak musavi ise de taharet üzere olmak zikrin feyizli olmasına sebeptir. Anlaşıldığı üzere namaz, ibadetlerin en üstünüdür. Fakat kılınması mekruh olan birkaç vakit vardır ki; onlar da güneş doğarken, güneş tam zevalde iken ve güneş batarken... Bu üç vakitte namaz kılmaktan nehyolunmuşuzdur. Ama zikrullah için böyle bir kayıt yoktur. Kalbin ve ruhun zikre müsait olduğu her vakit onun vaktidir.

“Onlar, Cenâb-ı Allah’ı ayakta, otururken ve yanları üzerine yatmışken zikrederler.” (Âl-i İmrân Sûresi, 190)

Yine zikrin özelliklerini belirten şu âyet-i kerîmede de buyuruluyor ki: **“Beni zikir ediniz ki Ben de sizi yanımda anayım.”**

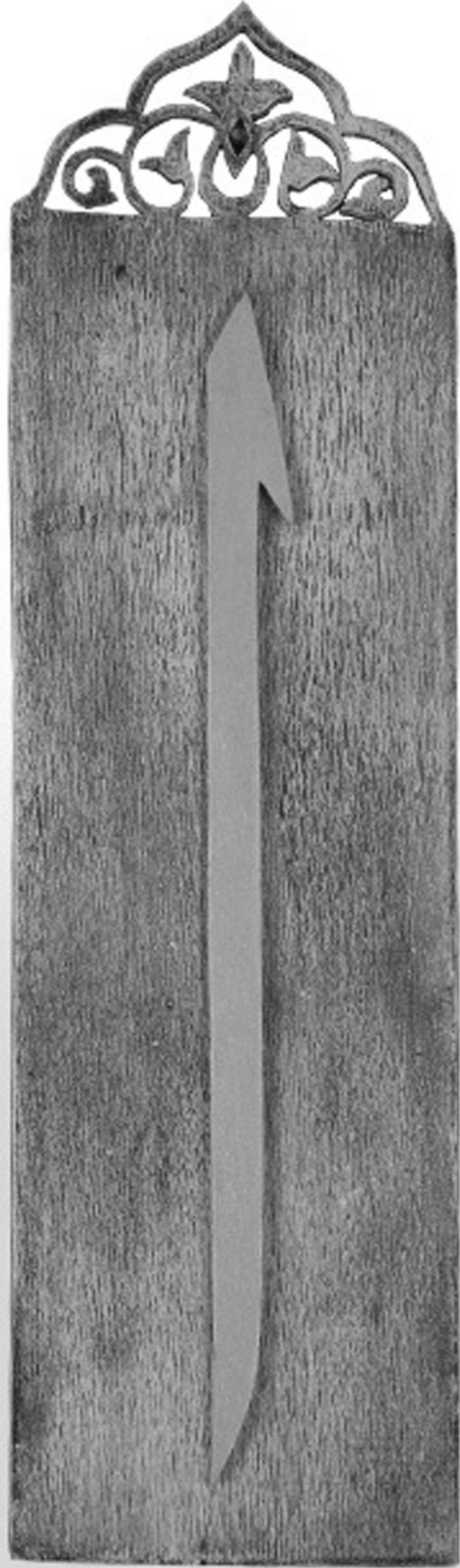
(Bakara Sûresi, 151)

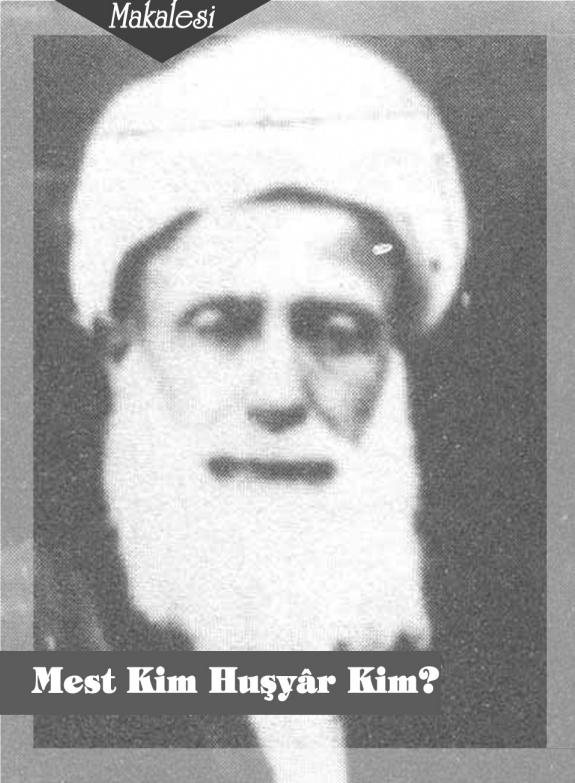
Görüldüğü gibi mürit, Allah’ı (c.c) zikrederse Cenâb-ı Allah da kendi yanındaki Melâke-i Mukarrebînine onu anmaktadır Mümin şu üç şeyden tat duyuyor ise imanı kuvvetli, ama eğer duymuyorsa tehlike var demektir. Bunlar da namaz, zikir ve Ku’rân okumaktır.

el-Beyhakî, Hz. Enes (r.a)’in şöyle dediğini tahric etmiştir. Resûlullah (s.a.s) buyurdular ki: **“Cennet bahçelerine uğradığınız zaman, oradan istifade ediniz.**

Ashab dediler ki: **Cennet bahçeleri hangileridir?**

O da: **‘Zikir halkaları/meclisleridir’ buyurdular.”**

Mest Kim Huşyâr Kim?

Edebali KARABIYIK
ilteris_60@hotmail.com

Erzurumlu Efe'nin kendisi gibi âlim ve fâzıl kardeşi Vehbî Efendi bir keresinde Pasinler'in bir köyüne gitmiştir. Köylüleri ziyaret edecek, sohbet edecek ve belki ihtiyaçlarını tespit edip tedarik yoluna gidecektir.

Köyde bir evde ahaliyle sohbet etmektedir; oysa dışarıda başka bir tecelli vardır. Dışarıda köylerde çerçilik yapan bir zat vardır; o da köye gelmiştir, tütün satacaktır. Fakat bu çerçi, hemen hiç ayık gezmeyen birisidir. Meydanda kimsecikleri göremeyince, köylülerin nerede olduklarını soruşturur. Ahalinin, köylerini teşrif eden bir kâmil insanın sohbetinde olduğunu öğrenir. Gönlüne bir ilim aşkı düşer, "**Ben de gideyim de şu Allah adamından bir ilim öğreneyim!**" diye düşünür ve sohbet edilen mahalle gelir. Böylesi ilim meclislerinde daha evvel bulunmadığından usûl ve erkân bilmemektedir; gelir başköşeye, Vehbî

Efendi'nin hemen yanı başına oturur.

Vehbî Efendi, bu yeni misafire merhaba eder, gönlünü alır ve sözüne kaldığı yerden devam eder. Bu konuşmalar, iltifatlar ve aktarılan bilgiler çerçinin aşına olduğu haller değildir, şaşkındır. Bu şaşkınlık mest halini daha da ziyadeleştirir, aşka gelir ve ikide bir "**Allah adamı, ben sana kurbanım!**" tarzında naralar atar. Sohbetin mehâbeti bu naralarla kaybolur.

Oradakilerden bazıları söylenirler, **nereden geldi bu adam** derler, hor görürler. Fakat Vehbî Efendi de sözüne sohbetine devam eder.

Çerçinin naraları, huzurda bulunanların söylenmesi artınca sohbet de kesilmek zorunda kalır. Mecliste derin bir sessizlik olur. Neden sonra için farkına varan çerçi kalkar, şöyle bir etrafa bakınır ve meclisi terk eder.

Beklenmeyen misafir dışarı çıkınca hâzirûn söylenmeye, öfkelerini dile getirmeye başlar. Bunun üzerine Vehbî Efendi şunu söyler:

"Bre âdemler, nedir bu haliniz!

Niçin horlarsınız zavallıyı?

O içtiği meyle sarhoş olmuş, ne yapacağını bilmez.

Eğer bütün haramlar mey gibi sarhoş etseydi, acaba burada kaç kişi ayık kalacaktı?"

Oracıkta şu beyti okur:

*Mey gibi her bir harâmın sekri olsaydı eğer
Ol zaman ma'lum olurdu mest kim hûşyâr
kim*

Alvarlı Muhammed Lutfî Divânî - Seçmeler

Tasdik ve İnkâr Bakımından İnsanlar

Ömer NESEFÎ

Allah'ın (c.c) gönderdiği ve Hz. Muhammed'in (s.a.s) getirip bizlere bildirdiği, inanılması gereken esaslara inanıp inanmama yönünden, insanlar üç gruba ayrılırlar:

1. Mü'min: İnanılması gereken esasları kalben tasdik eden ve bu inancını dili ile ikrar eden kimselere "mü'min" denir.

2. Kâfir: İmanın esaslarını kalbi ile inkâr eden ve bu inkârını dili ile de ifade eden insanlara "kâfir" denir.

3. Münafık: İnanılman gereken prensiplere kalbi ile inanmayan ve tasdik etmeyen fakat sırf mü'minleri kandırmak için, dili ile inandığını söyleyenlere de "münafık" adı verilir. (Ömer Neseî, İslam İnançının Temelleri Akaid, Bayrak Yayınları, s.72)

Allah'a İman

Âlemi yoktan yaratan, Allahü Teâlâ'dır. O Allah ki, öncesiz, diri, kadir, âlim, işiten, gören, dileyen, murâd edendir. Allah (c.c), araz değildir, cisim değildir, cevher değildir, suret ve şekil değildir, mahdud değildir, bir şeyin parçası veya cüz'ü değildir, bileşik değildir, sınırlı değildir. Cins ve keyfiyet ile vasıflanmaz, mekândan münezzehtir, üzerinden zaman cereyan etmez. O'na hiç bir

şey benzemez. İlminden, kudretinden hiç bir şey hariç değildir. (A.g.e., s.79-81)

Allah (c.c)'ın Sıfatları

Allah'ın (c.c) ezeli ve zatıyla kaim, sıfatları vardır. Bu sıfatlar, zatının aynı da değildir, gayrı da değildir. Ehl-i Sünnetin bu inancı, bu sıfatlara malik birden fazla vücudun varlığı telâkkisini reddeder.

Allah'ın (c.c) ezeli sıfatları; ilim, kudret, hayat, kuvvet, işitmek, görmek, irade, meşiyet, fiil, halk etmek, rızıklandırmak ve kelâmıdır. Allah (c.c), kelâm sıfatı ile konuşur. Kelâm, harf ve sesler cinsinden olmayıp Allah'ın (c.c) ezeli bir sıfatıdır. Allahü Teâlâ, bu kelâm sıfatıyla, kelâm edici, emredici, nehyedici ve haber vericidir. Allahü Teâlâ'nın kelâmı olan Kur'an, mahlûk değildir. Allah'ın (c.c) kelâmı, mahlûk değildir; ancak harf ve seslerden ibaret olan Kur'an (Kitap), mahlûktur. Allahü Teâlâ'nın kelâmı olan Kur'an, mushaflarımızda (harfler ve kitabet şekliyle) yazılmıştır. Kalplerimizde (hayal edilen lafızlarla) mahfuzdur. Dillerimizde okunur. Kulaklarımızda duyulur. Fakat bunlara (mushaf, kalp dil ve kulaklara) hulûl etmez. Tekvin, Allahü Teâlâ'nın ezeli sıfatıdır. Tekvîn; Allahü Teâlâ'nın âlemi ve âlemin parçalarından her birini, tayin ettiği vakitte, icat etmesidir. Tekvin sıfatı, bize göre, yaratılan şeylerden ayrıdır.

İrade, Allahü Teâlâ'nın zatıyla, kaim olan ezeli bir sıfatıdır. Fiil ve tahlîk (halk etme) sıfatları da, Allah'ın (c.c) ezeli sıfatlarındandır. Fiil, iş demektir. Tahlîk sıfatı ise, yaratmak manasına gelir. Terzîk sıfatı da aynı durumda olup, rızıklandırma demektir. Bu sıfatlar, tekvin sıfatına râcidirler. İrade sıfatı da, Allah'ın (c.c) zatıyla kaim ezeli sıfatlarından biridir. İrade, birbirine zıt iki oluştan (meselâ; var veya yok olmadan) birinin, muayyen bir anda, vukuunu tercih demektir. Allahü Teâlâ, kendi iradesi hususunda Kur'an'da şöyle buyuruyor:

"Onun emri, bir şeyi dilediği zaman, ona ancak 'ol' demesinden ibarettir, O da oluverir." (Yâ Sin Sûresi, 82.)

"Sizi de, (elinizle) yapageldiğiniz şeyleri de Allah yaratmıştır." (Saffât Sûresi, 96.)

Hülâsa; Allah (c.c), hayrı da şerri de irade eder. Fakat **"Allah, kullarının küfrüne razı olmaz."** (Zümer Sûresi, 7.) âyet-i kerimesine göre, küfre ve şerre rızası yoktur. (Ömer Neseî, İslam İnançının Temelleri Akaid, Bayrak Yayınları, s.81-83)

KUDÜS

Davası Sahipsiz Değildir!

Editörden

Kudüs ve çevresi, birçok peygamberin yaşadığı, ilâhî vahyin farklı zamanlarda defalarca tecellî ettiği kutsal bir mekândır. Tarihi perspektiften hareket edersek, Kudüs üç semâvî kökenli din açısından da oldukça önemli bir bölgedir.

Müslümanlar için ise peygamberler şehri olmasının yanında, Hâtemü'l-Enbiya Hz. Muhammed'in (s.a.s) İsrâ ve Mi'râc mucizesinin gerçekleştiği mübarek bir yerdir. Bu kutlu ve mübarek belde, miladî 637 yılında Hz. Ömer (r.a) döneminde Müslümanların hâkimiyetine geçmiştir. Bu tarihten itibaren, yüzyıllar boyunca "Barış Şehri" anlamına gelen "**Dâru's-Selâm**" ismiyle tavsif edilmiştir.

Ne yazık ki bölge 1917 yılında Osmanlı'dan koparılmış ve ilerleyen yıllarda da çeşitli oyunlarla bir avuç azınlığın tahakkümüne bırakılmıştır. Böylelikle yarım asırdan fazla bir süredir Kudüs, "**Barış Şehri**" olma vasfını yitirmiştir.

Kaostan ve savaştan medet uman bir azınlık, gün geçtikçe Müslümanlara

uyguladığı zulmü ve haksız bir şekilde işgal ettiği toprakları arttırmıştır. Bu durumun kabul edilebilir hiçbir tarafı yoktur.

13 Aralık 2017 tarihinde Türkiye'nin gayretleriyle "**Kudüs'le Dayanışma İçin Birlikte Hareket**" teması çerçevesinde toplanan İslâm İşbirliği Teşkilatı İslâm Zirvesi Konferansı'nda, Kudüs'ü Filistin'in başkenti olarak tanıma kararının alınması son derece önemli ve memnuniyet vericidir. Bu karar, genelde Filistin özelde de Kudüs davasının sahipsiz olmadığının göstergesidir.

Unutulmamalıdır ki, günümüzde İslâm Ümmetinin karşı karşıya olduğu sıkıntılar, ancak bu şekilde birlik ve beraberlik içinde hareket edildiğinde bir çözüme kavuşabilir.

Bu itibarla **Yedi Kubbe Sufi Gençlik Derneği** olarak bizler, Kudüs meselesini ve dolayısıyla Filistin davasını yüreğimizde bir sızı olarak hissediyor, haklı davalarında Filistin halkının ve Kudüslülerin yanında olduğumuzu, başkenti Kudüs olan bağımsız Filistin'e giden yolda kardeşlerimize olan desteğimizi teyit ediyoruz.